

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, PÉNTEK 1925 augusztus 7.

210. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. • Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

A felelősség kérdése

A megismétlődő évfordulók ki-nyitják a régi viták sebeit. Most Vilmos excsászárt, Poincarét és Nittit, a háboru legázoltját, a győzelem fanatikusát s az örök béke álmodóját szólaltatja meg a világ legnagyobb sajtótudósító vállalata a háboruért és békéért való felelősség kérdésében. A főkírók köldökbebumulása milyen derűs foglalkozás, milyen hasznos időtöltés, milyen eredményes elfoglaltság emellett a vita mellett. Tudós társaságok, egyetemek, parlamentek bizottságokat küldtek már ki a világháboru történetének megírására s a háboruért való felelősség földelítésére. És mit végeztek mindenütt ezek a bizottságok? Vagy megelégedtek a tények feltérásával s kitértek óvatosan és bölcsen az állásfoglalás elől, vagy ítéletet mondtak s ezzel az ítélettel megfosztották vizsgálódásukat és állásfoglalásukat a tudományos kutatás feltételeinek alkalmazásától.

Mire is való a középkori hitvitáknak ez a meddő és elkésredett folytatása. A világtörténelem tanulsága a példák kivétel nélküli megegyezésével igazolja, hogy mindig annak van igaza, aki győzött. Ferrero szerint a világtörténelmet mindig a győzők írják. A győzők mindig a megtámadott jogrend, a veszélyeztetett kultúra, a fenyegetett nemzetközi morál védelmében fognak fegyvert, a győzők mindig utolsó háborujukat akarják megvívni a háboru ellen. S a legyőzöttek mindig a barbár erőszak uralmát akarják trónra ültetni a detronizált erkölcsi világrrend helyébe, a legyőzötteket mindig félrevezették politikusaik, akik a maguk egyéni érdekeit s hírság-szempontjait kendőzik el a háborus célokkal. A győzők mindig ezt hirdették azóta a hatezer év óta, mióta az emberi gondolkodásnak írott történelme van s a legyőzöttek is mindig azt hirdették, amíg harcban álltak s ezt hirdették volna tovább is, ha a fegyverek szerencsésje nekik kedvez. Amíg fölbecsülhetetlen érdekek, vérben és verejtékben való s egész generációkat az adósok börtönébe ültető szolgáltatások fűződnek ennek a kérdésnek eldöntéséhez, amíg erre az ítéletre építették fel Európa új történetének alapjait, ebből sarjadtatták ki azt a koncepciót, amivel Európa új politikai, gazdasági, nemzeti és szociális rendszerét kiépítették, amíg ettől az ítélettől függ az, hogy a hadviselők állampolgárai közül ki az adós és ki a hitelező, ki követelhet és ki tartozik eleget tenni ennek a követelésnek, addig ne

várjon senki tudományos objektivitást és emberi elfogulatlanságot e kérdés vizsgálatánál és eldöntésénél. A győző szerint — hatezer év óta mindig — a győzelem az erkölcsnek és jognak diadala, a legyőzött szerint — ugyancsak hatezer év óta mindig — az igazság bukott el a túlnyomó erővel szemben. Miért éppen most várjunk tisztánlátást, felülemelkedettséget az érdekek szövevénye fölé, miért éppen most keressünk igazságot és önzetlenséget. Az igazságot majd csak az a késő nemzedék fogja meglátni, akinek tekintetét nem korlátozzák anyagi előnyök s a kötelezettségektől való megszabadulásnak a vágya.

De ha már nem tudjuk eldönteni, hogy a multért ki a felelős, miért ne foglalkozzunk azzal a kérdéssel, hogy ki felel a jelenért? Kinek büne az, hogy a világ nem öltheti föl a béke arculatját, kinek lelken száradnak a háborus bűnökből állandósult békeinté-

mények? Ki felel azért, hogy még mindig paragrafusokból szótt drótakadályok választják el egymástól a békében élő országokat? A háboruban könnyebb volt az egyik frontról átmenni az ellenséges lövészárkba, mint most az egyik barátságos államból át lépni a másikba. Kit kell leültetni a vádlottak padjára azért a gazdasági anarchiáért, aminek nyomorult koldusai vagyunk győzők, legyőzöttek majdnem egyformán? Ki ad számat azért a sok gyűlölködő szóért és gyűlölködő cselekedetért, aminek Európában mindenütt megkínzottjai azok, a kik nem tagjai a többségnek és nem részesei a boldog uralomnak? A jelen bűneit, mulasztásait, véres vétkeit nem lehet elhomályosítani azzal, hogy a mult bűnöseit keressük. Mit segít az rajtunk, hogy a személyi felelősség kérdését el is tudjuk tüntetni, ha a tárgyi felelősség koldusai vagyunk, győzők és legyőzöttek egyaránt.

Radics István ragaszkodik az alkotmányrevízióhoz

Ősszel még egy miniszteri tárcát kap a horvát parasztpárt Interju a horvát vezérrel

Beogradból jelentik: A parlament szünete teljesen eseménytelenül tette a politikai életet, annál is inkább, mert a kormány tagjainak legnagyobb része is távol van Beogradtól és emiatt a csütörtöki napon a minisztertanács sem tartott ülést. A kormány hét tagja Blédben tartózkodik, — akik közül Vukicsevics Velja postaügyi miniszter csütörtökön utazott a szlovéniai fürdőhelyre, hogy audiencián jelenjék meg a király előtt.

Az esti órákban a miniszterelnökségen Gyuricsics Markó helyettes miniszterelnök, Trifunovics Misa vallásügyi miniszter és Trifkovics Markó, a parlament elnöke tartottak rövidebb konferenciát.

Trifkovics házelnök egyébként csak csütörtökön épült fel betegségéből és néhány nap mulva Nauheimbe fog utazni gyógykezelése végett.

Csütörtökön Beogradba érkezett Popovics Gyóka volt demokratapárti papképviselő, akinek megjelenése nagy feltűnést keltett, tekintettel arra, hogy Popovics még most is szoros barátságot tart fenn Radics Istvánnal. Ez a barátság még a demokratáknak a Radics-párttal folytatott tanácskozásai idejéből származik és Radics bécsi tartózkodása alatt is többször együtt volt Popovicssal, Radicsnak a külföldről való visszatérése után pedig Popovics Gyóka

részt vett több Radics-párti népgyűlésen, mint egyetlen szerb képviselő, most pedig hosszú ideig tartózkodott Baska fürdőhelyen Radics István és ennek családja körében. Popovics Gyóka Beogradba érkezése után a demokrata klub helyiségében felkereste Davidovics Ljubát, akivel hosszabb ideig tárgyalt, ezután pedig több más vezető demokrata politikussal tanácskozott.

Beogradba érkezett csütörtökön Kosztics Ágoston volt Radics-párti képviselő, Radics István veje is, aki a kormány Radics-párti tagjaival tanácskozott, este pedig visszautazott Zagrebba.

A Radics-párt nem tart igényt a Vajdaságra

Vajdasági körökben meglehetősen feltűnést keltett, hogy a radikális-Radics-párti megegyezés ellenére a Vajdaságban eddig még semmiféle fontosabb személyi, vagy egyéb változások közigazgatási téren nem történtek és hogy Radicsék nem támasztottak eddig semmiféle igényt a vajdasági vezető-állásokra, pedig a választások előtt Radicsék a Vajdaságot a maguk érdekszférájába számították. Mint a kormányhoz közelálló helyről értesülünk, ezen a téren nem is várható semmiféle változás. A radikális- és Radics-párt megegyezésének ugyanis — amelyet nem

hoztak nyilvánosságra — egyik legfontosabb pontja, hogy a Radics-párt a Vajdaságra nézve a desinteressement álláspontjára helyezkedik és ezen a területen semmiféle igényt nem támaszt.

Radics István a politikai helyzetről

A „Politika” munkatársa a dálmáciai Baska-fürdőn meglátogatta Radics Istvánt, akinek három napig a vendége volt. Ezalatt természetesen igen sok politikai kérdéstről nyilatkozott a horvát parasztszféra és kijelentéseiről az újságíró most igen érdekes cikkben számol be.

Többek közt nyilatkozott Radics ugynevezett osztrákbarátságáról is és kijelentette, hogy annak idején ő valóban Bécs mellett és Budapest elleni politikát akart csinálni és az volt a véleménye, hogy az akkori horvát képviselőknek inkább a bécsi és nem a budapesti parlamentben lett volna a helyük, mert ez esetben nem Ausztria germanosította volna el a Balkánt, hanem a szlávok elszlávosíthatták volna Ausztriát. A horvát intelligencia azonban sohasem értette meg ezt a politikát, annál inkább a nép, amely ösztönszerűen megérezte annak helyességét.

Beszélt Radics az alkotmányrevízió kérdéséről is. Valóban az alkotmányrevízió mellett vagyok — mondotta. — A kormány azután is ugyanolyan maradna, mint amilyen a mostani, az alkotmányrevíziót pedig, amelynek közjogi jellegűnek kell lennie, el fogják fogadni mindazok az elemek, amelyek a megegyezés eszméjét, mint az állam új berendezésének eszméjét fogják fel. Lehet, hogy ebben még Pribicsevics is részt fog venni, mit tudom én — fűzte hozzá mosolyogva Radics. — Különös gondunk lesz azonban arra, hogy az új alkotmány ne legyen a pártok műve, hanem az egész nemzeté.

Az ellenzékéről kijelentette Radics, hogy annak a kormány munkatársává kell válnia, mert az összes szociális kérdéseket együttesen kell megoldani. Beszélt ezután azokról a különböző vadakról, amelyekkel őt illetni szokták.

— Állandóan a szememre vetik, — mondotta — hogy régebben mit mondtam. Azt azonban elfelejtik, hogy akkor háboru volt és ezért védekezni kellett. Nem szabad egy népről sohasem azután az arc után itélni, amit a háboruban mutat. Se a szerbek arca, sem a mienk nem volt a háboru alatt a mi igazi arcunk, ezt mi jól tudjuk és ezt tudni kell mindenkinek. A harcós olyan, mint a részeg ember: a természete szerint békés, de egyszerre

csak elkezd csapkodni és verekedni, ezt azonban nem maga csinálja, hanem valamelyik őse, aki benne lakozik. Ezért ne tessék állandóan rekriminálni a multunkat.

— A földművespártok egyesítésének kérdése — mondotta azután Radics — tulajdonképen már rendezve van, csak még formálisan nincs végrehajtva. Ez azonban nem lesz osztálypárt, hanem nemzeti parasztpárt, mert a paraszt nem osztály, hanem nemzet. Igaz, hogy e tekintetben nagyon óvatosnak kell lenni. Nem akarom, hogy azt gondolják, hogy szerb szavazatokat akarunk szerezni a horvát politika számára.

Arra a kérdésre, hogy milyen lesz a szlovének viszonya a szerbekhez és horvátokhoz, Radics a következőket mondotta:

— Semilyen, mindaddig, amíg Korosec képviseli a szlovéneket. Korosec sokkal rosszabb Pribicevicsnél. Ha normális választások lettek volna, Korosec nem volna mér Szlovénia képviselője és garantálhatom, hogy a legközelebbi választásokon ez már nem is fog megtörténni, mert Szlovénia képviselői mi leszünk. A legközelebbi választásokon el fogjuk árasztani Szlovéniát, fel fogjuk ébreszteni a parasztot és ha a paraszt felébred, akkor Korosecnek bealkonyodott. Ugyanez fog történni Spahoval is. Minden szociális uton fog menni: a bégek majd a bégekkel tartanak, a parasztok pedig a parasztokkal.

A horvátoknak két ideáljuk van: a megegyezés a szerb paraszttal és a horvát szübor ideálja. Az elsőnek meg kell lennie, a második pedig meg lehet. Nem annyira az fontos, hogy a horvátoknak lesz-e külön korvát államuk, mint az, hogy paraszt államuk legyen.

Elmondta ezután Radics, hogy valamennyi politikai tényező ki-

vánják, hogy lépjen be a kormányba.

— Ezt — mondotta — a legmagasabb tényező is óhajtott, hogy a kormányba mint annak helyettes elnöke lépjen be, különböző okokból azonban azt hiszem, hogy ezzel nem kell sietni. Az ősszel különben is rekonstruálni fogják a kormányt, amelyben a horvát pa-

rasztpárt még egy tárcát fog kapni és pedig vagy a közlekedésügyit, vagy a földművelésügyit. Pasticot súlyos betegsége miatt egyelőre nem akarja Radics zavarni, azonban a miniszterelnök felgyógyulása után könnyen sor kerül a találkozásra. Végül kijelentette Radics, hogy tíz nap múlva vissza fog térni Zagrebba.

A szentai „Éjjeli menedékhely“

Főtárgyalás a szuboticali törvényszéken

A szentai szegényház egy napra kiült. A lakói, — 70—80 éves öregek s egytől-egyig jellegzetesen érdekes alakok — vonatra ültek és bejöttek a szuboticali törvényszékre, ahova tanunak voltak beidézve egy bűnpörben. A bűnpör abból keletkezett, hogy a szegényházi gondnok, Szatács Radócs, megverte egyik társukat, Tényi Mátyás 70 éves ápolót. Súlyos testi sértés és hivatalos hatalommal való visszaélés címén indult meg az eljárás a gondnok ellen.

Csütörtökön tartották meg ebben az ügyben a főtárgyalást a szuboticali törvényszéken, Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa előtt.

A vádlott nem érzi magát bűnösnek. Igaz, hogy egyszer kézzel és egyszer seprűnyéllel megütötte Tényi Mátyást, de Tényi sértette, szidalmazta, sőt megfenyegette, hogy leszúrja. A veréssel nem okozott súlyos testi sértést. Elmondja, hogy sok baja van az öregekkel, főleg ha pálinkához jutnak és leiszszák magukat. Napirenden van közöttük a veszekedés. Ő emberségesen, jól bánik velük, az ételmezés kielégítő és a menházban példás a tisztaság.

A vádlott után sorjában vonultak fel a szentai menház öreg lakói, hogy megtegyék tanuvallomásukat.

Első tanu a sértett Tényi Mátyás.

Elnök: Bántotta magát a gondnok ur?

Tanu: Igen, két versben. Először az arcomat ütötte meg kezével, aztán tizenkét nappal rá az oldalamat seprűnyéllel. Amióta arcul ütött, a balfülemem alig hallok valamit.

Elnök: És minden ok nélkül verte meg?

Tanu: Egyszer veszekedtünk bent a

többliekkel és a gondnok ur mondta, hogy ne veszekedjünk. Erre én mondtam, hogy olvassa fel a házszabályt. Akkor vert meg először. Másodszor pedig bent voltam a városban, valaki fizetett pálinkát és kicsit ittas voltam. Hát akkor volt a seprűnyél.

Elnök: Hogy bánik a gondnok a szegényházi lakókkal?

Tanu: Aki jó, azt nem bántja, aki görömbö, azt bizony megüti.

Elnök: Milyen az étel?

Tanu: Meglárja.

Elnök: Megboesájt maga neki?

Tanu: Hogyne. Lehet, hogy rosszul szóltam. Én nem gondoltam, hogy ebből lesz valami.

Elnök: Szidalmazta maga a gondnok urat?

Tanu: Lehet, de én nem emlékszem rá. A barátaim pálinkát adtak. Életemben soha senkit se bántottam.

Elnök: Fájt azelőtt is a füle?

Tanu: Nem igen. Csak felzúgáson volt.

Baria Antal szegényházi lakó kijelenti, hogy a gondnok jól bánik mindenkivel, nem bánt senkit. Tényi Mátyás ittasan szidalmazta a gondnokot és ezért megütötte a seprűnyéllel.

Legérdekesebb volt az öregek között a piros, egészséges arcú, 80 éves Klár Máté. Az egész vallomástétel alatt állandóan jóízűen nevetgél. Valamikor magyarázó szavakhoz mint „kisegítő“ játszott. Egyébként pincér volt. Mikor vándorszínészek jöttek a városba, ahol pincérkedett, akkor ő fellépett mint komikus. A gondnokról csak jót tud mondani, csupán a — rántott levelesekre van

panasza, mert nem tesznek bele kőménymagot. Ő egyébként kevés időt tölt bent a házban a „bandával“, mert „van egy kis báránykája, azzal elmegy legelni.“

Miksz János a verekedésről nem tud semmit. Egyszer a gondnok elküldötte a vasutára, hogy hozzon baba az állomásról 25 kiló sót és 10 tojást. Utközben találkozott a gondnok ural. Betértek egy kocsmába pihenni, a gondnok fizetett pár pohár pálinkát, ő kicsit bergott, mikor aztán elindult a sóval és a 10 tojással, utközben elesett és a tíz tojás összetört. Hát akkor a gondnok egy kicsit megverte.

Bálint Vilmos azt vallja, hogy Tényi ittasan szidalmazta a gondnokot.

A tanúk kihallgatása után Jeremies Risztó dr. törvényszéki orvos terjesztette elő szakvéleményét, mely szerint Tényi sérülése 8 napon belül gyógyuló könnyű testi sértés volt.

A bíróság bűnösnek mondotta ki vádlottat könnyű testi sértés vétségében és az enyhítő körülmények figyelembe vételével 500 dinár pénzbüntetésre ítélte.

Gjeneró Márkó dr. államügyész súlyosbításért felebezett. Dimitrijevic Dragomir dr. védő felmentés végett jelentett be jogorvoslatot.

Békésen intézik el

a bolgár—görög konfliktust

Nem lesz döntőbírósi eljárás

Szófiából jelentik: A szófiai kormány a nagyhatalmakat értesítette arról, hogy Görögország a bolgár határon csapatokat vont össze.

A félhivatalos „Demokraticevszt Zgovor“ Nicolaidi meggyilkolását összefüggésbe hozza a bolgár nemzeti kisebbségek és menekültek siralmas balkáni helyzettel.

A Szlovo különösnek találja, hogy Rentisz görög külügyminiszter döntőbírósi szerződéseket ajánl a balkáni államoknak, azonban jól informált helyről szerzett értesülés szerint a konfliktus már elintézhetőnek látszik.

Művész

Irta: Halász Imre

A műteremben buja piros rózsák ontották illatukat. A hálószobában diszkrét gyöngyvirágillatot permeteztet szét a festő.

Öt órára várta az asszonyt.

Még egyszer körülmézett a műteremben. Elégodetten bölintott. Ugy találta, hogy sikerült mindent a legjobban elrendeznie. A gyengébb képeit a felhomályos szögletekbe akasztotta, a jobbakat viszont az előtérbe helyezte el, gondoskodva arról, hogy a jó megvilágítás érvényre juttassa őket. A közepén pedig ott állott a legújabb képe, amelyet leg-sikerültebb munkájának tartott. „Erdő-részlet őszi alkonyatkor.“

Valaha régen olvasott valahol egy verset, amely így kezdődött:

„A szöke nyírfák sárgult lombja már a barna ősthe szinaranyba játszik...“

Hogy ki írta a verset, arra már nem emlékezett, hogy hol olvasta, arra sem, de ez a két verssor megmaradt benne az évek során át. Ezt a két sort akarta megfesteni, a szavak fakó mozaikja helyett eleven színekből állítani össze az alkonyodóan sütő hűvös erdő képeit. És ma, amikor a képet bevégezte, boldog önérettel alapította meg, hogy amit akart, az a legteljesebb mértékben sikerült. Ugy érezte, tökéletesen sikerült kihasználnia a téma minden lehetőségét az erdő haldoklásán keresztül sikerült érzékeltetnie az emberi élet mulandóságát, az emberi halálraítéltséget, míg a fehérek nap hágyadt-vörös sugarai az isteni rendelésben való megnyugvást, a halál gondolatával való kibékülést szimbolizálják.

— A legjobb munkám. — állapította meg most is, amint így elnézegette a képet.

— Vajon mit fog hozzá szólni? —

— kérdezte aztán önmagától. — Ő lesz az első, aki látni fogja a képet.

Most hallandó volt ennek a körülménynek is szimbólikus jelentőséget tulajdonítani.

— Ezzel az új szerelemmel új kor-szak kezdődik az életemben és a művészetemben is.

Maga elé idézi az asszony alakját, aki ma először jön fel hozzá „a képet megnézni“. Mert ez volt a látogatás címe. De a festő tudta, hogy — bármennyire érdeklik is honát az ő képei — ez mégis csak ürügy, amely mögött ott rejtőzik a tulajdonképeni cél.

— Drága kis honám — mondta magában a festő. — Ma az enyém lesz, — tette hozzá aztán és boldogan elmosolyodott.

— Köszönöm, hogy eljött — mondta a festő melegen és megcsókolta az asszony kezét.

Az asszony derűsen mosolygó szemekkel nézett körül.

— Milyen kedves itt magánál, milyen érdekes... Én még eddig sohasem láttam műtermet.

Kíváncsian vizsgálta a furcsa ötszögletes termet, a rengeteg ablakokat. Aztán végigutott a szemé a festményeken.

— Milyen kedves ez a csendélet — mondta az egyikre. Azután közelebb lépett és kezdte sorra venni a képeket. Némelyikre tett egy-egy megjegyzést, apró semmitmondó kedvességeket, hízogó csacsiságokat. A festő mosolyogva hallgatta. Egyik-másik képhez ő is fűzött néhány magyarázó szót, közben pedig valami furcsa izgalmal figyelte, mint jutnak egyre közelebb az „Erdő-részlet“-hez.

— Vajon mit fog hozzá szólni? — kérdezte ismét önmagától. És némi ün-nepélyességgel rezzent a hangjában, mi-

dőn elkezdte:

— Ez pedig a legfrissebb munkám: „Erdő-részlet őszi alkonyatkor.“

Es feszült várakozással figyelte az asszony arcát.

Az asszony egy futó pillantást vetett a festményre.

— Csinos — mondta rá könnyedén. És a tekintete már továbbsiklott egy másik képre. Egy női akt volt, azt nézegette figyelmesen.

A festőnek nagyot, fájdalmasat dob-bant a szíve.

— Mi ez? — kérdezte magától. — Hát ennyi az egész?

Ő valami egészen mást várt, maga sem tudta, hogy mit. Valahol olvasott egyszer egy festőről, aki megmutatta a legulabb képét az ideáljának, mire a nő egyetlen szót sem szól csak — sirva fakad. Valami ilyesfélét várt ő is, ha nem is éppen ezt, de mindenesetre a test-szésnek az elragadtatásnak valami különös jelét akár szavakkal, akár csak egyetlen mozdulattal, egyetlen pillantással. És ennek a nőnek nincs más szava ehhez a képhez, csak az, hogy „csinos“.

Még megpróbálkozott a festő:

— Tudnillik ennek a képnek a témája a természet hervadása, haldoklása, amelyen keresztül...

De az asszony nem figyelt rá, éppen most látott meg a sarokban egy képet: egy divatos színész nő portrétát.

— Nagyszerű ez a kép — kiáltott fel elragadtatással. Direkt tökéletes, hű a megszólalásig.

A festő az alkába harapott. A családja most már kétszeres volt: a nő, akinek az ő legremekebb alkotására nem volt más mondanivalója, mint az, hogy „csinos“, most megcsókálja ezt a „szicsa“-t, amit ő csak a pénzért festett és aminek nincs több művész értéke, mint egy közönséges sikerült fotográfiának.

Az asszony tovább nézegette a képeket. A festő növekvő ingerültséggel, szótlanul hallgatta a megjegyzéseit; most már bántották az asszony reirészen ismétlődő hízogó szavai, idegesítették a buta kis bókiai.

Az asszony most végzett a képekkel. Odament a festőhöz és melegen mondta:

— Sohasem fogom elfelejteni ezt a negyedórát, amit itt töltöttem a képek között. Nagyon köszönöm magának.

— Nincs mit — felelt a festő —, a műtermem mindenki számára nyitva áll.

Az asszony kiérezte a szavak idegenségét, de nem tudta, mit jelentessen ez? Pár pillanattig zavartan hallgatott, aztán megszólalt:

— Nem is mondja, hogy üljek le?

— Tessék — szólott a festő kelletlen udvariassággal.

— Maga nem ül le? — kérdezte a festőt és maga mellé mutatott.

— Köszönöm, nem vagyok fáradt. — felelt az hidegen.

Az asszony nem tudta mire vélni a dolgot. Még egy kísérletet tett:

— Magának, ugy-e, itt van a lakása is? — kérdezte és kacéran mosolygott hozzá. — Szabad megnézni?

A festő tudta, hogy most mit kellene tennie. Megmutatni az asszonynak a lakás többi részét.

— Itt lakom — felelte elhelyett közönyösen —, sajnós, most nem vezethetem be, mert rendtelenség van odabenn.

Az asszony az alkába harapott. Pár pillanattig várt még. A festő egyetlen szót sem szólott. Az asszony felállott.

— Hát én megyek — mondotta.

A festő egy szóval sem marasztalta.

— Számár, — mondta magában oda-künn az asszony.

— Ostoba liba — mondta magában a festő.

Aztán odaállt az „Erdő-részlet“ elé és áhítattal, gyönyörködve, boldogan nézte.

KISEBBSÉGI ÉLET

Az amerikai Williamstown város szabadegyetemén a legutóbb érdekes kisebbségi vita folyt le. Cornich, a Romániába járt angol-amerikai egyházi bizottság vezetője élesen megtámadta Románia kisebbségi politikáját és szövegezte az alsóbbrendű román hatóságok példátlan önkényét, a kisebbségi iskolák bezárását, az iskolák egyházi alapjának elkövetését és az állami támogatás megszüntetését. A felszólalásra Popovici, az amerikai román követség tagja válaszolt és kifejtette, hogy a román kormányt nem érheti vád, mert a hivatalos hatalommal való visszaéléseket az erdélyi alsóbbrendű hatóságok követték el. A román követ felszólalását heves vita követte, melynek során Valley, az Europe Nouvelle kiadója támadta a román kormányt, amelynek égése alatt — mint mondotta — széleskörű korrupció virágzik.

Az aradi mintavásárt kellemetlen incidensek zavarták meg a napokban. A vásáron résztvesz a brassói Goldschmidt malomberendezési gyár is, amely blokkfizeteket nyomatott a kiállított gépekről és géprészekről. A katalógus-kötegeket a nyomda véletlen olyan fonállal látta el, amelyet piros-fehér-zöld fonalakból csavartak. A rendőrségnek valaki jelentést tett a dolgról, mire a katalógusokat elkobozta és a cég ellen megindította az eljárást. Ugyancsak a színek összeállítás miatt került kellemetlen helyzetbe egy másik brassói cég is, amely egy külön pavillomba állította ki gyártmányait a mintavásáron. A pavillon tetője piros volt falai fehérre voltak mázolva és a kiállított sodronyok zöld színűek voltak. Az egész ügyben az a legérdekesebb, hogy a vádolt cégek tulajdonosai szász nemzetiségűek, tehát nem valószínű, hogy magyar irredentizmus lett volna a szándékuk.

A lengyelországi németek kiutasításáról a sajtó képviselői előtt nyilatkozott a bécsi lengyel követség sajtófőnöke. »Bécsben 1924 augusztus 30-án — mondotta — Németország és Lengyelország delegátusai konvenciót kötöttek az optálás ügyében. A német delegáció elnöke akkor kijelentette, hogy ez az egyezmény kiküszöböli az összes ellentétet a két ország között és világosan precizirozza a két kormány magatartását. Most a világsajtó mégis azt írja, hogy Lengyelország a régi porosz politikát követi és jogtalanul jár el. Ezzel szemben áll az, hogy a Lengyelországban lakó németeknek az említett egyezmény alapján módjukban lett volna a lengyel állampolgárságot és ezzel a zavartalan ott lakhatást megszerezni. Kétségtelen, hogy a legtöbben meg is tették volna, ha Németországból nem uszították volna őket felelőtlen módon Lengyelország ellen. Németország posemli főkonzula, Hentig még néhány hét előtt is felhívta a lengyelországi németeket, hogy ne siessenek lengyel állampolgárok lenni, mert csakhamar minden megváltozik. Most, hogy a varsói kormány levonta a németek magatartásából a konzekvenciákat, a német sajtó azt írja, hogy Lengyelország a kiutasítással zsarolni akar, amennyiben a kiutasításokat összefüggésbe hozza a német-lengyel kereskedelmi szerződés megkötésével. Ez nem igaz: mi már januárban megakartuk kötni a kereskedelmi egyezményt Németországgal, a berlini kormány azonban kihúzta a tárgyalásokat, hogy a szénkvótát 500.000 tonnáról 100.000 tonnára szorítsa le. Evvel a kísérlettel egyébként ismét mintegy 50.000 sziléziai németet fosztott meg kenyereitől.

A Slovak is beleszólt abba a sajtótáborba, amely a prágai kormánylapok és a szlovák autonomisták között egyre

kíméletlenebb hangon folyik. A fölvetett kérdéssel ezt írja: »Ma még mindnyáian a köztársaság és annak egysége alapján állunk, őszintén kívánjuk, hogy ez a keret meg is maradjon. De mi lesz akkor, ha a nép elkeseredése áttöri a korlátait és az egész nemzetet elfogja az önálló Szlovenszko utáni vágy? Szlovenszko autonómiájának gazdasági alapja van és azért létkérdése Szlovenszkonak. A gazdasági vazallusviszony magával hozza a politikai alárendeltséget és a gazdasági élet pangása egyenlő a nemzet süllyedésével. Az autonomista programm

legfőbb pontja a gazdasági élet rekonstrukciója. A mezőgazdaság termelő képessége a nagy adók miatt két év óta 12 százalékkal csökkent. A gyógyítási akciónak egyetlen útja-módja a gazdasági dualizmus. Szlovenszko gazdasági fölépítésének nélkülözhetetlen előfeltétele a szlovenszko ipari vámsorompók föllállítása. Ezen nevelővámok értendők, melyek a cseh ipar versenyképességét ellensúlyozzák és a szlovenszko piac javára kiegyelentik az előállítási költségek különbözőségeiből előálló árkülönbségeket.

Kedden találkozik Londonban Briand és Chamberlain

Anglia a háborús adósságok ügyében sürgős megegyezést keres Franciaországgal

Londonból jelentik: Az alsóház ülésén a pénzügyminisztérium képviselője kijelentette, hogy az angol kormány elérkezettnek látja az időt, hogy Franciaországgal sürgősen megegyezzen a háborús adósságok ügyében. Angolország minden igyekezetével azon van, hogy a lehető leggyorsabban megoldják a problémát. A pénzügyi kormány képviselője rámutatott arra is, hogy az angol-francia tárgyalások nem áthidalhatatlan ellentétek következtében, rideg formában szakadtak meg, hanem csak egyelőre halasztották el a további tárgyalásokat és a két állam kormánya most éppen ezeknek a tárgyalásoknak újrafelvételét készíti elő.

Churchill kijelentette, hogy meg fogja kísérelni, hogy az angol költségvetésnek az új terheit új adókiegészítés helyett Anglia adósságainak magasabb törlesztési összegeiből fedezze. Beavatott körökben úgy tudják, hogy az angol kormánynak ez a merev álláspontja okozta az angol-francia tárgyalások megszakadását is.

A két kormány felfogása közti különbségek egyébként általános vélemény szerint sokkal mélyebben szántók, mint azt a pénzügyi kormány képviselője alsóházi beszédében feltüntetni próbálta. A Havas-iroda jelentése szerint egyébként Briand külügyminiszter hétfőn érkezik Londonba és másnap megkezdheti tanácskozását Chamberlain angol külügyminiszterrel.

Briand Londonban nemcsak Chamberlainnal fog tárgyalni, hanem Barthelot-val, a Quai d'Orsay igazgatójával és Tyrellel, a Foreign Office államtitkárával is. Ezek az utóbbi tárgyalások azonban nem fognak a biztonsági paktumra vonatkozni, hanem egyéb külpolitikai kérdésekre, nevezetesen Tangerre, a kínai fölkelésre és a Moszul-kérdésre. Ha a paktum francia szövegében, amelyet csak a két külügyminiszter fog letárgyalni, megegyezés jön létre, akkor a német jegyzékkel küldendő válasz augusztus 15-e és 20-a között megérkezik Berlinbe.

A súlyos békefeltételek miatt hosszú háborútól tartanak a franciák

Nyugtalanság Franciaországban a marokkói helyzet miatt

Az afrikai törzsek sorra csatlakoznak Abd el Krimhez

Párisból jelentik: Tetuánból, ahol Abd el Krim megbízottai érintkezésbe léptek Spanyolország és Franciaország megbízottaival, azt jelentik a Matin-nak, hogy a két állam nevében átnyújtott békefeltételek a következők:

1. Abd el Krim elismeri a marokkói szultán vallási szuverenitását.

2. Franciaország és Spanyolország elismeri a rifállam önkormányzati jogát.

3. Franciaország és Spanyolország a rifállamnak megengedi, hogy saját rendőrséget tarthasson. A rendőrtisztviselőket Franciaország bocsátja a rifállam rendelkezésére.

4. Ceuta és Melilla Spanyolország fenhatósága alatt maradnak. A ceutai zóna határai a következők lennének: Északon a gibraltári szoros, nyugaton a tengeri zóna, délen a tanger-tetuani országot, keleten a Quedmartin-zeutai tengerpart. A melillai zóna határait a következőképp állapítják meg: Nyugaton a Qued Kert vonala, keleten a Mar Chicca keleti partja, délen pedig egy később megállapítandó határvonal, amely azonban a Melilla alatt elterülő ércbányákat is magában foglalja.

5. A rifállam határai a következők: Keleten egy később megállapítandó határvonal, amely néhány kilométerrel a tanger-fezi vasutvonal-keletre fekszik. A határvonalat legalább husz kilométerrel a vasutvonal-tól keletre fogják megállapítani. A rifállam déli határa az Uerga és a Lukkos folyókat összekötő vonal lesz.

6. Az atlanti-óceán és a rifállam között elterülő zónát a tanger-fezi vasutvonal és a Lukkos folyó mentén — a tangeri zónához csatolják.

A francia külügyminisztérium a Matin közlésére nyilatkozatban reflektál és megállapítja, hogy a nyilvánosságra hozott békefeltételek sem formájukban, sem tartalmukban nem felelnek meg pontosan a francia-spanyol megegyezésben foglalt követeléseknek. A külügyminisztérium nyilatkozata után a francia közvélemény el van rá készülve, hogy a francia-spanyol megegyezésben elvben megállapított békefeltételek olyan súlyosak lesznek, hogy azokat Abd el Krim semmi körülmények között nem fogadhatja el. Politikai körökben nagy aggodalommal néznek a marokkói háború kimenetelére. A franciák Marokkóban nem tudnak jelentékeny akciót kezdeni, mindaddig amíg csapataikat meg nem erősítik, amit az amugvis erősen megterhelte. Budget nem bír el.

Abd el Krimnek ezzel szemben alandóan szaporodnak a hívei. Legutóbb a Bulana, Dzseballa és Andzsera törzsek sejkjei elhatározták, hogy elismerik Abd el Krim szuverenitását és az újabb felkelőkből alakult guerilla-csapatok most már minden oldalról szorongatják a francia hadsereget. Egyideig még sikerült a marokkói szultán tekintélyét szembeállítani Abd el Krim tekintélyével, de most már a rifvezerűsége olyan erős és propagandája olyan nagy, hogy ez a francia kormányt a legnagyobb aggodalommal tölti el.

A kisantant és a garanciapaktum

A mai határok biztosítását követelik a kisantant külügyminiszterei

A belpolitikai élet elcsendesedése folytán a közvélemény felfelé a külpolitikai helyzet felé fordul. Elsősorban a kisantant működése iránt nyilvánul nagy érdeklődés, aminek az az oka, hogy a külföldi lapok erre nézve ismét szenzációs jelentésekkel szolgálnak.

Többek között a Neue Freue Presse prágai forrásból azt közli, hogy a kisantant államai a Népszövetség legközelebbi ülésén közös nyilatkozatot fognak tenni a garancia-paktumról. Nyilatkozatukban ki fogják jelenteni, hogy a kisantant a garancia-paktumot az európai béke konszolidációjának eszközéül tekintik ugyan, azonban olyan javaslatokat nem fogadnak el, amelyek nem garantálják a mai határokat. A Neue Freue Presse még megjegyzi, hogy ez az elvi nyilatkozat a legteljesebb egyetértésben jött létre.

A Bácsmegyei Napló beogradi munkatársa illetékes helyen érdeklődött a Neue Freue Presse jelentésére vonatkozóan és azt a felvilágosítást kapta, hogy ilyen értelmű tanácskozások a garancia-paktumra nézve egyáltalán nem folytak a kisantant külügyminiszterei között.

A magyar filmfeliratok miatt a pribicevói rendőrség becsüdtette az előadást egy moziban

A magyarnyelvű filmfeliratok eltiltásáról szóló belügyminiszteri rendelet visszás értelmezéséről már többször megemlékezett a Bácsmegyei Napló. A végrehajtó közegek rendszerint úgy értelmezik a rendeletet, hogy magyarnyelvű kísérszöveg egyáltalán nem szerepelhet a filmekben. Ezt a zűrzavart a filmfeliratok körül, még csak fokozta az egyik szubotícalap, amely azt írta, hogy a magyar filmfeliratokat betiltotta a belügyminiszter. Vasárnap délután Pribicevicsévó községben történt egy botrányos eset Ememann József mozi tulajdonos mozgósínházában. Az előadás alatt rendőrök jelentek meg a mozi helyiségében, az előadás azonnali megszüntetését követelték és távozásra szólították fel a közönséget. Az előadást azért szüntették be, mert magyar filmfeliratok is szerepeltek a filmen.

A kulai főszolgabírósa a mozi tulajdonos panaszára távirati jelentést tett az esetről a szombori alispánnak, aki megindította az eljárást.

Félrevezették

a budapesti antant ellenőrzőbizottságot

Budapestről jelentik: Csütörtökön délután öt órakor a rendőrfőkapitányság ügyeletére telefonértesítés jött, hogy az illetékes magyar ténnyezőkkel közölték, hogy az antant-bizottság délután hat órakor ellenőrző kutatást tart a gellérthegyi citadellában, mert olyan jelentést kapott, hogy ott nagyobb mennyiségű fegyver és hadianyag van elrejtve. Illetékes helyen utasítást adtak a rendőrfőkapitányságnak, hogy a kutatáshoz hat detektívet és hat rendőrt küldjenek ki.

A rendőrök megjelentek a citadellánál, azonban az antant-ellenőrző bizottság nem érkezett meg. A bizottság ugyanis időközben újabb értesítést kapott, hogy a kutatás elmarad, mert a szövetségközi bizottság megtudta, hogy a bejelentés alaptalan volt és valaki a bizottságot félrevezette.

CIRKUSZ

Az elefánt

Öt újságíró vacsorázott együtt a newyorki P H-klubban: egy londoni, egy berlini, egy párisi, egy budapesti és egy szuboticei. A londoni, aki elefántalp-kocsonyát rendelt, egész nap káromkodott, mert az elefántalp olyan kemény volt, hogy nem tudta megrágni. A párisi végül is kedélyesen rászólt:

— Miért veszi ezt úgy a szívére? Ne eméssze magát!

— Hát lehet ebben a lebuiban mást emészteni? — morgott a londoni dühösen.

Aztán elkezdtek beszégetni az elefántról, mint olyanról... Hajnalban mind az ötten azzal tértek haza lakásukra, hogy a jeles állatról — természetesen mindegyikük a maga módja szerint — kimerítő elmefuttatásokat fognak alkotni.

A londoni másnap bement lapja editorjához, bejelentette, hogy expedíciót szervez az őserdőbe és felvett ötezer font költség-előleget. Álló esztendőig tanulmányozta az elefántok életét a helyszínén, négyszáz fényképet készített róluk, egész elefánt-csorodát lőtt össze és azután riport-sorozatot írt *Az elefántok között* címmel.

A berlini beült egy könyvtárba és hat hónapig ki se mozdult onnan. Ezalatt az idő alatt elolvasott három-ezerkét száz természetudományi szakmunkát, áttanulmányozta a világ valamennyi zoológiai folyóiratát, azután nekiült és megírta *Bevezetés az elefántok sajátosságainak ismeretelméleti kritikájába* című ötkötetes művét.

A párisi három hélig minden áldott nap kiment az állatkertbe, ott töltötte az egész délutánt, az elefántok ketrece előtt, akiket sóskiflivel és néha — tréfából — radirgummival etetett. Mire a jámbor orrmányosok beleuntak a radirgummi-kosztba, már el is készült *Az elefántok szerelmi élete* című elmés és eredeti értekezés.

A budapesti reggeltől estig dolgozott stamm-kávéháza sarokasztalánál. Elszívott százhusz cigarettát, megivott huszonnégy dupla konyakot és tíz óra után néhány perccel befejezte. *Na hát vannak egyáltalán elefántok?* című röpiratát.

És a szuboticei mit csinált? Délután öt órakor bement a szerkesztőségbe s félhétkor már le is küldte a nyomdába *Az elefántok és a kisebb-ségi kérdés* című vezércikkét.

Skiz.

A suboticei

rendőrfőkapitány

maga állítja ki az utlevelek vizumait

Az utlevelek rendőrségi láttamozása tekintetében csütörtökön új rendszer lépett életbe a suboticei rendőrségen. Horváth Cvetkó rendőrfőkapitány ugyanis úgy intézkedett, hogy a jövőben csakis ő ad rendőrségi vizumot az utlevelekre. Ez a rendszer nemrég már életben volt, azonban abban az időben az utlevél vizumoztatása rendkívül bonyodalmas eljárást igényelt és a közönség állandóan panaszkodott miatta.

Obradovics Dragosláv volt rendőrfőkapitány, hogy az utazóközönség körében felmerült panaszoknak elejét vegye, Dulics József rendőrségi utlevélhivatali főnököt bizta meg az utlevelek láttamozásával, amiáltal a vizumoztatási eljárás lényegesen meggyorsult. Az új rendelkezés ismét visszaállítja a régi helyzetet, mert bármennyire is megvan

Horvát Cvetkó rendőrfőkapitányban a utazóközönséggel szemben a jóakarát, a rendőrfőkapitányi teendők annyira igénybeveszik idejét és munkaerőjét, hogy időnként a rendőrségi vizumok aláírására alig lesz ideje és így a közönség csak hosszas várakozás után tud majd hozzájutni vizumozott utleveléhez.

Remélhető azonban, hogy a rendőrfőkapitány, akinek néhány napos működése is a legnagyobb meglepetést keltette Subotícán, olyan rendszert fog bevezetni, ami kielégíti a hivatali ellenőrzés kívánalmait és nem okoz fölösleges idővesztéseket azoknak, akik utazni akarnak.

A nagykövetek tanácsa megállapította a jugoszláv-albán határt

Az SHS. királyság megkapja Sveti Naum kolostort és a Vrmos-vidéket

A Havas-ügynökség jelenti Párisból: A párisi jugoszláv követség kommunikét adott ki, amely szerint a nagykövetek tanácsa végleg megállapította a határt Jugoszlávia és Albánia között. A nagykövetek tanácsának döntése értelmében Sveti Naum kolostor és a Vrmos-terület az S. H. S. királysághoz kerül, Albánia pedig megkapja Piskopje községet Sveti Naumtól délre és határkiigazítást azokon a határrészekén, amelyek eddig nem voltak végleg megállapítva.

A Bács megyei Napló beogradi munkatársa érdeklődött illetékes helyen a megegyezés jelentőségéről és azt az információt kapta, hogy a nagykövetek tanácsának határozata nem végleges döntés, hanem csak arbitráris jellegű, azaz a két állam hozzájárulásától függ. A nagykövetek tanácsa csak azt állapította meg,

hogy miképpen kellene a határvonalat meghuzni, most már a két államtól függ, hogy ezt a javaslatot elfogadják-e. Minden jel arra mutat, hogy jugoszláv részről nem fognak ez elé akadályokat gördíteni, mivel Jugoszláviának régi törekvése, hogy a Sveti Naum-kolostort visszakapja és erről már folytak is tárgyalások Albániával. A két állam közös elhatározásból kérte a nagyhatalmak döntését.

A most megállapított határ az SHS. királyságra rendkívül kedvező. Történelmi és érzelmi szempontokból is fontos a Sveti Naum-kolostor visszaszerzése, a Vrmos-terület pedig, amely nem jelenti az egész albániai Vrmos-vidéket, hanem csak egy az eddigi határ mentén fekvő háromszöget, stratégiai szempontból rendkívül fontos az SHS. királyságnak.

Régi kövek közt Dalmáciában

Spalató belvárosa: Diocleciánus császár egykori palotája

Dalmáciának műtörténeti szempontból legértékesebb városa Split, a régi római időkben fennmaradt tengerparti város. A hatalmas és modern kikötőt már sok emeletes paloták övezik, de a riva sarkában groteszk ellentétként tünikaszemléző él: sok római oszlop modern bankpaloták és üzletházak épület-tömbjébe ágyazva. Az oszlopok közepén egy régi római kapu társong misztikusan: a Porta Aurea, amely szűk és levegőtlen kis utcán keresztül a régi városba: Dioclecián császár palotájába vezet.

Ez a hatalmas palota a Krisztus utáni harmadik században épült. Kevés régi műemlék maradt ilyen épségben, mint ez az ódon város, amely várszerű jellegével és csodálatos építkezési pompájával ma is bámulatba ejti a szemlélőt. Ötvenkét oszlopból álló régi oszlopsor néz a tenger felé és néhány lépésnyire a Porta Aureától egész Dalmáciának legcsodálatosabb és legerősebb pontja: a Perystil, a mai székesegyházter. Tizenhat hatalmas római oszlop övezi szögalakban a császári mauzoleumot, amely ma a spliti dóm. Oldalt nagy loggia és nyitott terrasza a mauzoleum teljesen ép palotája előtt pedig a Krisztus előtti tizenötödik századból, a III. Thotmes király sírjáról származó hatalmas egyiptomi szfinx őrködik éacolva az évezredekkel.

Leírhatatlan az a hatás, amit ez a tér kelt a szemlélőben. Régi római tér ugyszólván teljes épségben, a különböző korok építészeti stílusának olyan keverékével, amely talán egyedülálló. Mert Dioclecián mauzoleuma később a katolikus egyház tulajdonába ment át és az egymásra következő évszázadokban kápolnákat és tornyokat építettek hozzá, amíg a mai Dóm teljes pompájában kialakult. Oldalt már modern bérpaloták ablakai bámulnak a szfinx zöldesszürke gránitbástyáira. Ilyencsodálatosan régi és pompás belül is a mauzoleum. A ma egyetemes márvány és gránit-oszlopok szegélyeznek. Magát a császár szárköfázását már a spliti archeológiai múzeumban őrzik és helyére márványból faragott oldalt emelt a katolikus egyház.

Künn a római térről a Vestibulum-ra érünk, onnan pedig a Tablinum-ra, a császár egykori fogadótermébe. A vestibültől jobbra a császár lakosztályainak, valamint a könyvtárnak és egy római fürdőnek a romjai, balra pedig a női lakosztályok, ahol Diocleciánus felesége Prisca és leánya Valéria élt pompás kényelemben anélkül azonban, hogy valaha is átlépték volna a tulajdonképeni császári palota küszöbét.

A római palotát erődszerűen négy fal övezi, amelyek mindegyikén egy hatalmas római kapu nyílik, a modern város felé. A Porta Argentea, Porta Ferrea és Porta Aenea ma is fontos közlekedési utak és római oszlopok meg hatalmas boltívek alatt a modern kikötőváros zajos élete szibong. Sok apró, lépésnyi szűk kis ucca kereszteződik Dioclecián császár egykori palotájában és a házak közt lépésről-lépésre régi műemlékekre, művészeti kidolgozású római kapukra és oszlopokra, régi nemesi címerekre bukkanunk.

Az eilentét, amely itt elbénk tárul, a legcsodálatosabb. Évezredek műemlékei, a római császári palota falai közé egy modern város ékelődött, a szűk sikátorokban az olasz városok jellegzetes élete szibong és Dioclecián császár mauzoleuma mellett modern üzletek, nyomdák és bankok hirdetik hangosan a kontrasztot, amelyet a mindenheva befészkelődő ember teremtett. Néhol egész kiméletlenül bánt el ez a terjeszkedés a műemlékekkel is, egy-egy modern ház kapujához régi római oszlopokat használt a köműves és a mauzoleum melletti régikiskolpánában ma egy utazási iroda alkalmazottai igazítják utba az érdeklődő idegeneket. Hangos piaci árusok kínálják erőszakoskodó bizalmassággal cikkeiket a vasabroncsokkal megerősített magas római oszlopok alatt és az egyik római kapu fölött cégtábla hirdeti egy film-laboratóriumot...

A háromszáz évnél régebb közsfinx oldalán, Dioclecián császár mauzoleuma előtt fényes vilámpa ég és a szomszédos régi tér modern kávéháza előtt a

sok vilámpa ragyogó fényében esténként sokszáz ember korzózik, hallgatva a bécsi szalonzenekar valcserit... Odébb szállodák és bárók világítanak a romváros belsejében, a szűk sikátorokban pedig piszkos és züllött osztériákban matrózok duhajkodnak.

Valamikor ugyanígy éltek, örültek és szerettek itt a régi kövek közt a római harcosok, művészek és kereskedők. Hol vannak ők már és hová lett maga Dioclecián, aki ezt a várost megteremtette? Hová leszünk mi kulturánkkal, gépszörnyeteinkkel, hatalmas palotáinkkal és apró bajainkkal az évezredek enyészeteiben?...

A régi város ódon falain túl a Porta Aurea boltívével szemben csak a méltóságos nyugalommal elnyúló végtelen tenger örök.

(Split)

László Ferenc.

Megkerült a harapós bártáncos

Nem tudják megállapítani, mi okozta áldozata halálát

Bécsből jelentik: A rendőrség kinyomozta annak a bártáncosnak kilétét, aki — mint a Bács megyei Napló megírta — a strandfürdőben úgy megharapta a tizenöt éves Bandra Jozefint, hogy belehalt. A harapós fiatalember Zalczeck Henriknek hívják, tizenkilenc éves bankhivatalnok és egy belvárosi barnak szerződött táncosa. Kihallgatásánál elmondta, hogy a Bandra-lánnyal és barátjával együtt, kiket már régebben ismert, július 14-én a schafbergi strandfürdőbe kirándult, ahol szórakozás közben föl akarta verselt olvasni. Beszaladt a kabinba és kihozta költeményei kéziratát, azonban a jókedvű fiatal leányok nem akarták verseit meghallgatni, mire tréds verekedés kezdődött. Verekedés közben Zalczeck beleharapott a leány combjába. Elmondta még a fiatalember, hogy a leány halála igen megrendítette őt, de eszébe sem volt összefüggésre gondolni a strandfürdői eset és a leány betegsége között. Csak amikor az újságban olvasta, hogy gyanu merült fel, hogy az ő harapása okozta a leány halálát, határozta el, hogy a rendőrségen jelentkezni fog, de még mielőtt szándékát végrehajthatta volna, detektívek letartóztatták.

A leány holttestét kedden este a Rudolf-kórházban felboncolták és a mikroszkopikus vizsgálat egyaránt megállapította, hogy a fiatal leány halálát epidemikus spinális gyermekbénulás idézte elő, tehát akut infekciós megbetegedés. A vizsgálat eredménye minden kétséget kizáróan kiderítette, hogy sem ol-tási infekció, sem pedig veszettség nem járulhatott hozzá a leány hirtelen halálához. A halál tulajdonképeni okáról nagy vita folyik bécsi orvosi körökben. Sokan azt állítják, hogy a védőoltás okozta Bandra Rudolfine halálát, de a szerológiai intézet vezetősége és más szakértők kijelentették, hogy a Pasteurooltás semmiféle infekciót nem okozott és nem is okozhat. Az orvosok a legvalószínűbbnek azt tartják, hogy a fiatalember szájában levő valamilyen infekciós bakterium fertőzte meg a fiatal leányt, mely azután a vízszembe, vagy nyitókáiba jutva, súlyos szepsist okozott. Az éjajta mérgezések nem tartoznak a ritkaságok közé és a száj mérgező anyagai könnyen okozhatnak halálos kimenetelű fertőzéseket.

Csütörtök délután Zalczeck Henriket a rendőrség az ügyességgel egyetértően szőbádtábra helyezte. Az ügyet különben a rendőrség az ügyességgel adta át, amely — az eddigi jelek szerint — nem fog vádat emelni a fiatalember ellen.

ILLATOS MELYIRTÓ
„HERMELIN” a neve, kérje mindenütt
DEPOT „SOA” BROGERIJA NOVISAD

Cenzurával nem lehet megváltoztatni az erkölcsöket

Vita a sajtószabadságról az angol lordok házában

Londonból jelentik: Lord Merivale a felsőházban javaslatot terjesztett elő, amely szerint a lapoknak meg kellene tiltani, hogy a válpörök részleteit leközöljék. A javaslat értelmében azt a lapot, amely két éven belül kettőnél többször vétene a tiltó rendelkezés ellen, a legfelsőbb bíróság a szerkesztő, a kiadó és a nyomda előzetes figyelemzetése és a tárgyalás lefolytatása után betilthatja.

A javaslatról heves vita folyt a felsőházban. Salisbury márkijelentette, hogy nem szabad bolsevista rendszert bevezetni az angol törvényhozásba. Lord Careon rámutatott arra, hogy a javaslat elfogadása veszélyeztetné a sajtó- és gondolat szabadságot. Lord Oliver megállapította a felsőház hangulatából, hogy ennek a lehetetlen javaslatnak elfogadását senki sem tartja még csak megfontolásra érdemesnek sem.

Lord Balfour lordkancellár is felszólalt és kifejtette, hogy tulságosan messze menő felhatalmazást nyerne a bíróság a javaslat elfogadása esetén. A parlament, amennyire ő ismeri, semmi áron sem lenne rábirható ilyen rendelkezés elfogadására. Eppen ezért nem okos dolog a Lordok Házát kudarcnak kitenni és kérte az indítványozót, hogy vonja vissza javaslatát. Cenzurával és drákói törvényekkel úgy sem lehet megváltoztatni sem az erkölcsöket, sem a történelem menetét és ő egyébként is meg van győződve róla, hogy a lapok mindig szem előtt fogják tartani a köz érdekeit. Lord Merivale engedett Balfour felhívásának és visszavonta javaslatát.

Ujra tárgyalni kezdik a subotici adófelebbezéseket

Kinevezték az új adófelszólamlási bizottságot

Körülbelül egy hónappal ezelőtt nevezte ki a pénzügyminiszterium a subotici adófelszólamlási bizottságot, hogy a jövedelem- és hadinyereségadó kivételek ellen beérkezett felebbezéseket letárgyalja. A bizottság azonban mindössze egy napig működött, a második napon már beszüntette munkáját, mert dr. Milics Ivo egyetemi tanár, a bizottság elnöke megbetegedett, több bizottsági tag pedig, egyéb elfoglaltságára való hivatkozással lemondott tisztségéről. A subotici kereskedők körében érthetően nagy megütközést keltett az adófelebbezési tárgyalások félbeszakadása s ezért a subotici kereskedelmi egyesület interveniált a pénzügyigazgatóságnál, ahol ígéretet is kapott, hogy rövidesen megtörténik az új bizottság kinevezése.

Eltelt egy hónap anélkül, hogy az új bizottság kinevezése megtörtént volna. Időközben a kereskedők Gyorgyevics Dragoszláv főispánt is megkérték, járjon közbe a pénzügyminiszteriumban az új bizottság sürgős kinevezése érdekében. Gyorgyevics főispán kedden beogradi tartózkodása alatt személyesen is tárgyalásokat folytatott ebben az ügyben a pénzügyminiszteriummal. A főispán közbenjárása eredményre vezetett, amennyiben az adófelszólamlási bizottság kinevezése még a keddi nap folyamán megtörténik és a kinevezésről szóló okmányt Gyorgyevics főispán csütörtökön magával hozta Suboticára.

A subotici kerületi pénzügyigazgatóság felterjesztése alapján a pénzügyminiszterium az adófelszólamlási bizottság elnökeül dr. Rafailovics Milos subotici ügyvédet, al-elnökeül dr. Evetovics Máttyást a subotici leánygimnázium igazgatóját,

a bizottság tagjaul pedig Crnkovic Iván volt nemzetgyűlési képviselőt és Sztipics Máté mérnököt nevezte ki. A bizottság új tagjait még a csütörtöki nap folyamán értesítette a főispáni hivatal kinevezésükről és így a napokban ismét megkezdte működését az adófelszólamlási bizottság.

Előnyomulnak a sziriai felkelők

Damaszkuszban aggasztó a franciák helyzete

Londonból jelentik: Beyrutból érkező jelentések szerint kedden komoly összeütközések voltak az Atra-törzs felázadt gruzai és a franciák között. A rendkívül nagy hőség és a gruz-területen uralkodó vízhiány következtében a francia katonai akciót most a lehető legkisebb mértékre korlátozzák. A Times jeruzsálemi tudósítója illetékes helyről úgy értesül, hogy nem valószínű, hogy az angolok a gruz-területen együttműködnének a franciákkal. A gruzok Palesztinában erős angolbarátok és nem hiszik, hogy Transjordániában a gruzok bárminő tevékenységet fejtenének ki, ami összeütközést idézne elő köztük és az angolok között.

Mint értesülünk, mindaddig amíg a subotici adófelebbezési tárgyalások befejeződnek, a sentai és a topolai járásból beérkezett adófelebbezések tárgyalását, amiket időközben egy másik bizottság megkezdett, félbeszakítják.

Ujabb sziriai jelentések szerint a gruzok elszánt ellenállást fejtenek ki a francia csapatokkal szemben. Sueidanál két francia támadást vertek vissza, miközben a franciák súlyos veszteségeket szenvedtek.

A római lapok Damaszkuszról származó egybehangzó jelentése szerint a francia csapatok Sueida mellett kénytelenek voltak visszavonulni. Damaszkuszba eddig kétszázötven sebesült érkezett, több sebesültszállítmány pedig uton van. A helyzet Damaszkuszban nagyon nyugtalanító. A letelepült francia családok között nagy a pánik, a tisztok családjai már mind a tengerpartra költöztek.

Belgium elismeri Németország jogát a békeszerződés revíziójához

Nyugtalanság Párisban a belga álláspont miatt

Berlinből jelentik: Berlinben elterjedt hírek szerint a belga kormány a német válaszigyzéssel kapcsolatban elkészített memorandumában elismeri Németország jogát a szerződések megváltoztatására irányuló törekvésekhez. A memorandum tartalma Párisban igen nagy izgalmat keltett, mire a belga kormány magyarázó nyilatkozatot tett közzé. Eszerint a német javaslatot a legnagyobb tartózkodással kell fogadni, de nem szabad figyel-

men kívül hagyni, hogy Németországtól nem lehet kívánni, hogy örök időkre lemondjon a békeszerződések revíziójára irányuló törekvéseiről, amihez egyébként Németországnak a népszövetségi szerződés 19-ik szakasza szerint is joga van. Kikerülhetetlennek látszik tehát, hogy a közvélemény nyomása alatt a német kormány Németországnak a Népszövetséghez való csatlakozásakor célzást ne tegyen a szerződések módosításának lehetőségére.

Használjanak-e illatszereket a hölgyek?

Egy vegyész, egy bakteriológus és egy „titokzatos hölgy” véleménye

Páris, július végén

Az ember azt hinné, hogy „senki sincs” Párisban. Ennek ellenére a kis Sorbonne nyári előadó termében elégánsabb-nagylegényű hölgyek gyülekeztek már délután négy órakor, ámbar a parfümvita kezdete öt órára volt hirdetve. Mindenki jó helyet akart magának biztosítani.

Pontosan öt órakor magas, szikár, cvikkeres ur lépett az emelvényre. Ferré professzor, a kémia nagytudományu tanára volt.

— Olyan tárgyról óhajtok beszélni, — kezdte előadását — amely az első pillanatban csak a hölgyeket látszik érdekelné, de a valóságban a férfiak szintén nem maradhatnak közömbösek iránta. Az illatszere gondolkodok. Az illatszert jobbra nők használják, de a dolog természeténél fogva, nemcsak ők lélekliz be, hanem a férfiak is, sőt, ami még ennél jelentősebb momentum gyermekek is.

— Már régebben fölvetették a kérdést, vajon nem ártalmasak-e az illatszerek? Amikor először fölvetődött ez a kérdés, nem válaszolhattak rá, mert hiszen akkor a rendelkezésre álló kutató módszerek még tökéletlenek voltak.

— Most azonban, — folytatta a professzor — oly módszerek vannak birtokunkban, amelyek segítségével a lehető legszabadosabban kimutathatjuk, hogy a divatos parfümök majdnem kivétel nélkül mind ártalmasak a szervezetre. Legelsősorban természetesen a nők organizmusát támadják meg, hiszen ők lehelik be azokat legelsősorban és legintenzívebben. Az illatszert ugyanis akkor hat legerősebben, amikor a nők befecskendezik magukat. Később, ami-

kor kimennek a lakásból, felülnek az autóbá, az utcán vannak s azután valamelyik szalonba mennek. — az illatszert veszt erejéből, úgyhogy — a mérgező hatás a minimumra redukálódik. De azért még mindig van mérgező hatásuk.

— Az illatszert úgy hat, mint a többi kábítószer, csak hogy nem olyan erősen. Alighanem ez a körülmény vezette rá a nőket, hogy illatszert használjanak. El akarják kábitani a férfiakat.

— Csakhogy, — okoskodott Ferré tanár — az illatszert minden tekintetben úgy hat, mint a kábítószer. Vagyis, az utóhatása is olyan. A kábítószerek elkábitják az érzéseket és kellemes lelkiállapotot „hivnak elő”, de amikor az erejük ellillan, előáll a kellemetlen kijózanodás, minden porcikájában rosszul érzi magát az ember és a pokolba kívánja a kábítószert. Nos, pontról-pontra így van az illatszerttel is — kicsiben. A férfi mámorosan szívja magába a nő testéből kiáradó illatot, amikor a mámor ellillan, annál émeletyítőbb a valóságra való ébredés...

A professzor mindezeknél fogva azt ajánlja a nőknek, hogy ne használjanak semmiféle illatszert.

— Az én nézetem az, — ugymond, — hogy a nők minél többször fürödjenek, mert a tiszta, tiszta vízzel megfürösztött női testtel nem versenyezhet semmiféle mesterkélt illatszert. A tiszta test olyan illatot áraszt magából, amely ellenállhatatlanul hat s melynek nincsnek émeletyítő utókövetkezményei.

Ferré tanár után Lemont bakteriológus lépett az emelvényre s fejtette ki fölfogását.

— Nem követhetem az előttem szólót arra a tételre, — érvélt — amely illat-

szernek a férfi szerelmére való hatását boncolgatja. Én mint bakteriológus csak azt vizsgáltam, milyen szerepet játszanak az illatszerek a baktériumok ártalmatlanságában.

Lemont hónapokon keresztül folytatott kísérleteket s ezek azt a meggyőződést érlelték meg benne, hogy igen sok ártalmas baktérium elpusztul az illatszerek hatása alatt.

— Nem akarom felsorolni ezeket a baktériumokat, — szöjt — de semmi kétség nem lehet afelel, hogy olyan nő, aki erős illatszereket használ, kevésbé van kitéve a baktériumok ártalmának, mint az olyan, aki semmiféle illatszert nem használ. Az én nézetem tehát az, hogy a nők igenis illatosítsák magukat, mert ezáltal sok betegséget tarthatnak távol maguktól. Az, hogy az illatszert méregként hat a szervezetre — egyáltalán nem lehetetlen. De ez a hatás oly minimális, hogy a szervezet nem szenvedhet alatta. Elvégre a szérumok is mérgek, de azért nem riadunk vissza tőlük, mert tudjuk, hogy immunizálnak. Az illatszerek is immunizálnak, ennek következtében nem tudni eléggé ajánlani a hölgyeknek, hogy minél több illatszert használjanak.

E szavaknál hatalmas taps kerekedett s a taps percekig tartott. A zaj cillte után egy hölgy lépett a katedrara. Már nem volt fiatal, de azok közé tartozott, akiket „még mindig szépek” mondanak. A nevért nem jelentette be a titkár.

— Igen tisztelt hölgyeim és uraim, — kezdte dallamos hangon a titokzatos hölgy, miközben hamiskásan mosolygott — én figyelmesen végighallgattam mind a két tanár ur előadását. Nagy tisztelője vagyok a tudósoknak és így voltaképpen azzal a szándékkal jöttem el ide, hogy feltélenül az ő tanácsukat fogom követni. De miután végighallgattam mind a kettőnek a tanácsát, most nem tudom, melyiket kövessem. Az egyik azt mondja, hogy semmi körülmények között se használjunk illatszert, a másik éppen ellenkezőleg, azt ajánlja, hogy de bizony csak használjunk.

Nagy nevetés támadt s a két professzor, akik nem messze állottak a „titokzatos hölgytől”, szintén jóízűen nevettek.

— Én azt hiszem, — folytatta a hölgy most már komolyan — hogy a nők ilyen dolgokban általában nem igen fogadnak el professzori tanácsokat. Amint nem mennek a nők professzorokhoz tanácsot kérni, rövid vagy hosszú szoknyát viseljenek-e, éppen úgy nem fogadják el tanácsukat az illatszerekre vonatkozóan sem. A tisztelt előadó urak elfelejtették, hogy igen sok nő az illatszert nemcsak kacérságból használja...

Vannak nők, akik néha nem a legkellemebb illatot árasztják magukból s ezek rá vannak szorulva, hogy valamilyen erős illatszerrel elnyomják ezt a kellemetlenséget. De ettől eltekintve, valamilyen illat mindig hozzátartozik a nő egyéniségéhez. Amint a frizurája, a toaletta, a cipője, a harisnyája az egyéniségét fejezi ki, éppen úgy az illatszere is a lényét árasztja maga körül. Én azt hiszem, ez a mélyebb oka annak, miért használják a nők illatszereket.

A padokban ülő nők nem helyeselték, de látszott az arcukon, hogy egyelőre nek a „titokzatos hölgy-gyel.

— Nyugodtan merem állítani, — végezte be mondókáját — a hölgyek akkor is fognak illatszert használni, ha az illatszereket ciankáliból készítik.

A titkár mélyen meghajolt, a vitának vége volt, a hölgyek kivonultak s a teremben még sokáig ottmaradt mind az a sok illat, melyet magukkal hoztak.

ELHIZÁS ELLEN

egyedüli biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktekinetők által teljes mértékben és biztos hatásúnak elismert

„VILFAN TEA”

Teljesen ártalmatlan Számtalan elismerés Kaphat az összes gyógyszer-tárakban és drogeriákban.

Elszállító:

Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ Gyógyszerészeti Laboratórium ZAGREB, ILICA 204 6193

Subotica város sajtópört indított egy szuboticiai szláv lap ellen

**A Suboticski Glasnik kémkedéssel
vádolja a katonai ügyosztály tiszt-
viselőit**

A „Subotički Glasnik” című suboticiai hetilap legutóbbi számában súlyos vádakot emel a városi katonai ügyosztály néhány tisztviselője ellen, akikről azt állítja, hogy a legbizalmasabb természetű katonai akták tartalmát a magyar katonai szervezetek kezére juttatják. A cikk többek között a következőket írja:

»A városi katonai ügyosztályon, ahol szigorúan bizalmas ügydara-
bokat kezelnek, ahol a mobilizáció
tervei, az ujoncokról készült ki-
mutatások és egyéb fontos katonai
iratok fekszenek, holmi Ovari-k,
Irlen-ek, Lovász-k és Rieger-ek
dolgoznak. A katonai ügyosztályon
egyetlen egy szerb hivatalnok
sincs és így nem csoda, ha a leg-
bizalmasabb katonai adatok Ma-
gyarország birtokába jutnak.»

Végül az állam érdekeire hivat-
kozva a cikkíró felhívja Rajcsics al-
polgármestert, hogy a *legrövidebb
időn belül tisztítsa meg a katonai
ügyosztályt e megbízhatatlan ala-
kóktól.*

A Suboticski Glasnik cikke a vá-
ros háza legkiszáradt és legmeg-
bizhatóbb tisztviselőit rágalmazza
meg, akiknek a működése ellen
mindeddig még a legcsekélyebb ki-
fogás sem merült fel. A katonai ügy-
osztály a legnehezebb, a legfélel-
ségteljesebb munkát végzi a katonai
hatóságok legnagyobb megaláztatá-
sára, anélkül, hogy eddig bármilyen
okból egy tisztviselőt is fel kellett
volna cserélni.

Rajcsics Sándor alpolgármester,
aki a katonai ügyosztály vezetője
sajtópört indított a Subotički Glasnik
cikkírója ellen.

Betörőbandát fogott el a topolai rendőrség

**Egy kifosztott vendéglős nyomozta
ki a betörőket**

Topoláról jelentik. Az elmúlt héten,
— mint már közöltük, — több betörés
történt Topolán, amelyeknek tetteseit
szerdán éjszaka egy újabb betörés al-
kalmával sikerült kézrekeríteni.

Baranyai József vendéglős este ti-
zenegy órakereséssel együtt a cir-
kuszból tért haza a Csirkeriac-utcában
levő lakására. Amikor háza elé ért, ész-
revette, hogy a lakás egyik uccal abla-
kának külső szárnya le van emelve és
a falhoz támasztva. A lakásba sietve,
megdöbbenve állapította meg, hogy ott
betörők garázdálkodtak, akik székre-
nyeiket és az élekkamrát feltörték és on-
nan minden elvihető tárgyat, — éksze-
reket, ruhát, fehérneműt, nagyobb ösz-
szeg készpénzt és élelmiszert. — ma-
gukkal vitték. Az alkalom kedvező volt
a betörésre, mert a lakásban a cirkuszi
előadás alatt nem tartózkodott senki,
csak az istállóban aludt a háziszolga,
aki a betörést nem vette észre.

A károsult Baranyai a betörés felfe-
dezése után a vasutállomáshoz sietett,
hogy rendőrt hívjon. Amikor az állomá-
s közelében levő temetőhöz ért, több
gyanus személyt vett észre a temető
bokrai közt, az állomáson pedig egy
idegen asszonyra lett figyelmes. Az ál-
lomáson szolgálatot teljesítő rendőr Ba-
ranyai figyelmeztetése folytán igazolás-
ra szólította fel az asszonyt. Mivel ez
nem adott kielégítő választ, a
rendőr megmozgatta az asszonyt és meg-
találta nála Baranyai ékszerének nagy
részét. Az asszonyt letartóztatták, majd
a temetőbe siettek, hogy az ott rejtőz-
ködő idegeneket is igazoltassák. Sike-
rült is két férfit elfogni, akik hamarosan
belszerték, hogy Visnyovszki János to-

polai lakos hívságra jöttek Topolára,
hogy ott betöréseket kövessenek el és
Visnyovszki útmutatására hatoltak be
Baranyai lakására, a temetőben pedig
az éjtéll vonatra vártak, hogy azzal
Szubotica-ra utazzanak. A bokrok közt
becsomagolva megtalálták a Baranyai-
tól elvitt tárgyakat is.

Rövid idő múlva az állomás környé-
kén elhagyták Visnyovszkit is, aki eleinte
tagadott, de a szembesítés után beis-
merte, hogy ő a betörés értelmű szerző-
je. A topolai rendőrségnek az a feltevé-
se, hogy a betörőbandának a letartózta-
tott négy személyen kívül még több
tagja is van és ezért, a további nyomozás
érdekében az elfogott idegenek ne-
vét egyelőre nem közlik.

Halálos családi dráma Bécsben

**Egy volt főhadnagy féltékenységből
meggyilkolta a feleségét**

Bécsből jelentik: Megrendítő csalá-
di drámáról tettek jelentést szer-
dán éjjel a XVI. kerületi rendőrka-
pitányságon. A Lienfeldergrasse 56.
szám alatt Schubert Miksa volt fő-
hadnagy meggyilkolta feleségét és
azután öngyilkosságot kísérelt meg.

A rendőrség nyomban megindí-
totta a nyomozást. Megállapították,
hogy Schubert, aki leszerelése óta
állás nélkül élt és családjával együtt
nyomorgott, válni készült feleségétől.
Közben az asszonynak udvarlója
akadt, amiről Schubert tudomást
szerezve, szerdán felkereste felesé-
gét. Szóváltás támadt közöttük,
majd Schubert revolvért rántott és
ötször feleségére lőtt. Az asszony
véresen esett össze és pár percnyi
szünet után meghalt. A lövések
zajára Schubert anyósa rémülten
jött elő a másik szobából. Abban a
pillanatban lépett be, amikor veje
homlokának irányította a fegyver
csövét. A már idős asszony megpró-
bálta félreütni a fegyver csövét,
mire a fegyver elsült és a golyó
Schubert feje mellett anyósa vállába
furódott. A lövésekre figyelmesek
lettek a szomszédok is, akik értesít-
tették a rendőrséget. A rendőrség
Schubertet letartóztatta, míg a sebé-
sült asszonyt beszállították a köz-
kórházba.

„A szocializmusnak a kommunizmushoz semmi köze nincs”

**Macdonald beszéde a szocializmus
feladatairól**

Londonból jelentik: Ramsay Mac-
donald Dunlow városában nagyobb
beszédet mondott a független mun-
kás párt összegyűlt képviselői előtt.
Többek között kijelentette, hogy az
esetben, ha a szocialisták a parla-
mentben többségre jutnának, egy-két
éven belül semmiesetre sem tudnák
Angliát szocialista állammá alakít-
tani.

— Azt hiszem, — mondotta Mac-
donald, — ezt még forradalommal
sem érhetjük el. Ahhoz, hogy egy
állam szocialista állammá fejlődjék,
szükséges a legszélesebb néprétegek
támogatása. Számolni kell a nemzet
tradicionális szokásaival és előítél-
teivel. Aki nem veszi figyelembe a
nép hangulatát, annak vesztett ügye
van.

— Oroszország a szocialista álla-
mot abszolút törvényekkel akarta
megcsinálni, néhány éven belül
azonban megváltozott volt kénytelen.
Ha Oroszországban szocialista kor-
mány vette volna át az uralmat és
nem lett volna semmiféle forradalom,
akkor Oroszország ott állana, ahol
most, anélkül, hogy az elmúlt évek
borzalmai keresztül kellett volna
élnie. A szocialista világfelfogást
természetesen nem lehet egy-két év

alatt a tömegekre kényszeríteni. A
szocializmusnak a kommunizmushoz
semmi köze sincs, a kommunisták
azt tartják, hogy a világot erőszak-
kal meg lehet hódítani. Ez talán le-
hetséges, de ez nem a szocializmus
feladata. A szocializmus nem akar
világokat hódítani. A szocializmus
feladata a világ megújítása. Ebben
az ellentétben rejlik a szocialista és
kommunista világfelfogás külön-
sége.

Nagy vesztegetési botrány Amerikában

**Svájcra és Németországra is
kiterjesztik a nyomozást**

Newyorkból jelentik: Az American
Metal Company vesztegetési botránya
óriási feltűnést kelt Amerikában. A
társaság vagyonát annak idején mint
német vagyont lefoglalták. Később az
ellenséges vagyonok tömeggondnoka
hat és fél millió dollárért értékesítette
a vagyontömeget. A pénzt átadták egy
svájci cégnek, amely azt állította, hogy
ő a társaság jogszerinti tulajdonosa. A
vizsgálat azonban megállapította, hogy
a gondnok az eladási ár egy részét
megtartotta. Már korábbi vesztegetési
és botrányügyekből ismert amerikai
személyek százezer dollárokra menő té-
teleket kaptak a pénzből. Széleskörű
nyomozás indult meg, amely Svájcra,
Amerikára és Németországra terjed ki.

Az igazságügyi kormányzat által meg-
indított nyomozást a kongresszus össze-
ülése előtt be akarják fejezni. A kor-
mány ugyanis nem szeretné, ha nyilván-
osan tárgyalnak az ügyet. Politikai
körök általánosságban azt hiszik, hogy
a kongresszuson szóba fog kerülni a
botrány és parlamenti vizsgálóbizottsá-
got fognak kiküldeni. Borah szenátor
ugyanis amellett van, hogy az ügyet
szabadon tárgyalják.

Diplomáciai pályáról a börtönbe

**Nemzetközi jezért tartóztattak le
Bécsben**

Bécsből jelentik: Többrendbeli
csalás és sikkasztás büntette miatt
letartóztatták a negyvenöt éves
Waynagh-Denkó Kálmán Ferdinán-
dot. Waynagh-Denkó éveken keresz-
tül angol állampolgárnak mondotta
magát és különböző helyeken szere-
pet játszott. A hatóságokkal több íz-
ben volt már kellemetlensége, de
mert állampolgársága felől nem volt
tisztában, emélfogva a legtöbb
esetben valahogyan ki tudott mindig
csuszni a büntetés alól. Most azon-
ban találtak a birtokában olyan írást,
amelyből kétségtelenül kiderül, hogy
Waynagh-Denkó nem angol állam-
polgár, hanem magyar származásu
ember.

Kihallgatásakor kalandos történe-
teket mondott el. Eszerint ő az 1916-
ban elhunyt Demkó Kálmán magyar
országgyűlési képviselőnek a fia,
grófi családból származik, de nagy-
apja 1848-ban, a szabadságharc alatt,
lemondott grófi rangjáról. Ő maga
Budapesten járt gimnáziumba, majd
1904-ben a pitzburgi főkonzulátus-
nál teljesített szolgálatot, azonban
1906-ban otthagyta ezt és a háború
kötöttség Londonban volt, ahol ki-
és bevételi irodát rendezett be. Ami-
kor a háború kitört, az osztrák-ma-
gyar nagykövetséggel ment el Lon-
domból.

Budapestre jött és 1915-ben a ma-
gyar miniszterelnökségen angol cen-
zorként volt alkalmazva. Később be-
vonult, a 32. gyalogezreddel Volhi-
niában teljesített frontszolgálatot,
háromszor meg is sebesült. Volt a
katonai ügyészségen katonai ügyi re-
ferens is.

A proletárdiktatúra . kitörésekor

Bécsbe ment és több társával meg-
alapította a British-Eastern, kivitelei
és behozatali társaságot. Bevallja,
hogy ezzel az üzlettel kapcsolatban
lancskereskedelem miatt eljárás folyt
ellené, el is ítélték két hónari börtön-
re és 20.000 korona bírságra. Ezt a
büntetést azonban nem töltötte ki,
1920 júliusában a nemzetközi ellen-
őrző bizottságnál teljesített szolgál-
tot, a közlekedési ügyeknek volt
referense.

A bizottsággal 1920 augusztusában
Sopronba ment, de 1921 májusában
ezt a szolgálatot is otthagya. Két és
fél hónapig a pestmelletti Nagytétény
községben élt. Innen Konstantiná-
polyba, majd Angorába ment, ahol a
török kormány közlekedési ügy-
osztályában vállalt szolgálatot. Be-
tegsége miatt kénytelen volt Török-
országot elhagyni s ez év elején Is-
mét Budapestre érkezett, majd má-
jus elején Bécsbe utazott. Főlkarta
támasztani az 1920 óta szünetelő Bri-
tish-Eastern kivitelei és behozatali üz-
letet s élelmiszereket akart Francia-
országból és Erdélyből Ausztriába
behozni.

Ezidőszereint tárgyalásokat folytat
egy villa megvásárlása ügyében.
Harminchatezer sillingbe került vol-
na a villa, neki jelenleg nincs pénze,
de augusztus végére 40.000 dollár
províziót várt és ebből fizette volna
ki a villát. Van egyébként 420 font
összeget követelő követelése is, ez
azonban behajthatatlan. A villavásár-
lás nyolc nap múlva történt volna
meg, már eddig is különböző ürí-
gyeken toltta ki az üzlet megkötését.
Waynagh-Denkó állításai tekinté-
ben megindult a nyomozás.

Morfium és kokain a budapesti éjszakában

**Öt kokaincsempészt tartóztattak
le a budapesti rendőrség**

Budapestről jelentik: Budapest éjsz-
akai életében szinte mindennaposá vált,
hogy a forgalmas utcákon rosszul les-
nek olyan nők, akik kábítószerekkel
megmérgezték magukat. A legutóbbi
napokban néhány ilyen szerencsétlen nő
került ki a kórházból és ez alkalommal
megkérdezték őket, milyen uton-módon
jutottak kábítószerekhez. Kezdetben ta-
gadták, hogy kokaint, morfiumot vagy
más narkotizáló szert használtak, később
azonban a detektívek faggatásaira el-
mondották, hogy az utóbbi időben
barátnőik legnagyobb része rabja lett
ennek a szerencsétlen szenvedélynek.
Nagyon sok férfősmerős csábította őket
arra, hogy kokaint és morfiumot fec-
kendezzenek magukba. Az egyik nő
sírva panaszkodott, hogy minden pénzét
kokainra kell költenie, annyira meg-
szokta a kábító mérget. Hosszas faggatás
után elmondotta, hogy az Andrássy-
ut egyik kávéházában tanáznak azok
a fiatal emberek, akik a nőket ezeknek
a kábítószereknek élvezetere csábítják
és mindjárt árusítják is nekik.

A detektívek megfigyelés alá vették
a kávéházat és rájöttek, hogy öt fiatal-
ember foglalkozik azzal, hogy megszó-
litja a nőket és láthatóan eladásra ki-
nál nekik valamit, néhány nő pedig az
uccáról a kávéházba megy, pénzt ad
ugyanazeknek a fiatal embereknek, akik
apró dobozokat csuszlatnak a kezükbe.
Szerdán este detektívek lepték meg a
kávéházat, éppen akkor, amikor a fiatal-
emberek három leánynak megint kokaint
kínáltak. A nyomozók előállították So-
bár Elek Elemér vegyészát, Molnár Ist-
ván állásnőküli kereskedőszegedet, Gross
Sándor állásnőküli gyógyszerészt és
Matkovics Andor állásnőküli pincért.

A rendőrségen még a késő esti órák-
ban valamennyiüket kihallgatták és egy-
részt már beismertő vallomást is tett
és elmondta, hogy a kokain grammjá-
ért 50—60.000 koronát kaptak. Mind
az öt letartóztatott ellen egészség elleni
kibégés címén megindult az eljárás.

HIREK

Haláltánc

Csontember jár elől, titokzatos hegedűvel s a nyirettyűje alul kikerülő dal ütemére kifordultszemű exaltált, vad csoportok ropják a táncot... Renszázsz-metszetekről unalomig ismert ez a borzongató kép, amely barbár századok örületét őrz. Sokáig úgy néztük, mint kurlózumot, papírra merevíült emléket elmúlt, gonosz időknek. Boldog, békés esztendő napfényében szinte káprázatnak tartottuk. Elszabadult fantázia hazug fátékának, amelynek a valószínűség nincs semmi köze. Talán sohase is volt. Hogy is lehetett volna? Avagy ki hitte el komolyan, ki érthette meg csak tíz-tizenkét esztendővel ezelőtt is, hogy voltak, lehettek tébolyult periódusai a történelemnek, amikor háboru, pestis, dögvész dúlása után, egész városok táncolták halálra magukat, flagelláns-ostort csatogtatva a fölhasogatott, vérző hátakon s beláthatatlan tömegeket kömpölyögtetve országokon keresztül, esztelen zarándokura?! Szörnyű szenvedések elzuga után, miért keresték volna a megmaradottak, megmenekültek önként vesztüket? Miért bokáztak volna a Halál dalának fogvacogató taktusára? Mesékbe tartozó, babonás értelmelenség!

Am úgy jön, hogy egy évtized alatt a mesék minden valószínűsége menthetetlenül összegabalyodott az élettel. A **Vízözön** regéje vérözönre valósult. Sárkányok, griffek, embervő szörnyek legendája hóbortos repülőgépekké, embervért szívetelő tankokká, önmagukat mardosó forradalmak mérges kígyóivá testesültek. Országok mentek csödbe. Minden nap csodát hozott: emberfeletti erőfeszítéseket és emberfeletti borzalmakat. Aztán, egy öszön, — mire lehullottak a falevelek, — Európa átalakult ezer sebből vérző, megzabált Levitatáná, talán, hogy betelje az ábrándoszemű, szelidarcu, ifjú evangélista szörnyű Jelenéseinek igazsága...

S akkor, a vériszamos földön, az ágyagolyóktól szántott barázdákban megindult a tánc. A **vörös kacaj** után fölharant a jazz-band mekező, barbár, vicssörgő muzsikája. Hogarthi arcok torzultak elő a félhomályból s kétségbeesett ugrándozás dühe kapta el a megmaradottakat, megmenekülteket. Tánc örülete, tébolya, öröngése vágtatót keresztül a világon, anélkül, hogy mindjárt ráismertünk volna: buffogó tam-tamját a középkori Halál veri, a haidan hegedűvel kísértő rém.

De csakhamar megbomlott a táncolók tömege. S akik kinyugottak a sorból, — semmibe menekültek. A halál vigyorgó feje föléje meredt a táncolóknak és kezdődött a lihetetlen, retentő finálé. A menekülés. A haláltánc. Itt van s most már világosan fölismerhető. Nap-nap után fekete statisztikákban számolnak be róla a rövid rendőri hírek: agyonlőtte magát, mérget ivott, vízbe ugrott, felmetszette az ereit, kiirtotta a családját, gyilkolt, vagy öngyilkos lett. Kinek jut még eszébe kételkedni: igazat írtak-e metszett képeikbe a Totetanz művészei?! Ifjak, gyerekek, lányok, asszonyok, meglelt férfiak és aggok, járványos örületben, szinte egy véres divat szeszélyének engedelmessé, tömegesen dobják el maguktól az életet. S mielőtt mennének, pár szürke szót vetnek papírra: nyomor, becület, szenvedés, unalom, kártya, pénz, kenyér, szerelem... Nem is mindig viszonzatlan szerelem. Sőt. Ilyesmí ma már ritka. A Halál, ki a táncot dirigálja, bőven arat enlékűl is.

A régi képek elétté elevenültek a Halál csontujainak érintésére. Akad-e még kételkedő, aki hitetlen álmólkodással nézi Hofbein metszetét, vagy a pisál temető falának híres festményét?

A mult visszajár. A mesékből valóság lett. Ma megint a Halál muzsikájára indul a tánc.

Kárpáti Aurél

— **Változások a bánáti közigazgatásban.** Veliki-Becskerekéről jelentik: Iljevics Milán szerbneuzinai jegyzőt a belügyminiszter nyugdíjazta és helyére Jovisics Bozsídár volt gudunical jegyzőt nevezték ki. Halda Jován volajkováci jegyzőt a belügyminiszter fölmentette állásától és helyére Marjanovics Szevén volt novapalánkai jegyzőt nevezte ki. Medakovic Gruja árvaszéki úlnök Bácsmegeye másodfőjegyzője, árvaszéki úlnök Marcikics Triva lett.

— **Megkezdí működését a becskerekeli lakásbiróság.** Veliki-Becskerekéről jelentik: A becskerekeli lakásbiróság tagjaivá már hónapokkal ezelőtt kinevezték Bunics Ivo törvényszéki tanácselnököt, Trifunac Bozsídár vizsgálóbíró és Podgradszki József járásbíró. A három bíróságnak most kapta meg új tisztségéhez a noviszadi semmítészektől a működési engedélyt. Ennek alapján a jövő héten megkezdik működésüket a városi és járási lakásbiróságnál.

— **Huszonöt óra alatt kétezernégy száz kilométert repült az olasz Zeppelin.** Rómából jelentik: Az „Esperia” Zeppelin, amelyik Olaszországnak jutott, Rómából Tripoliszba és vissza, az összesen mintegy kétezernégy száz kilométernyi utat pontosan huszonöt óra alatt tette meg. A lapok az erről szóló közléssel kapcsolatban kiemelik, hogy ilyenformán most lehetőség nyílik arra, hogy Tripoliszba néhány óra alatt el lehet jutni légi úton. Sziciliából ugyanis a földszállás könnyebben megy és ez az utat mintegy hat órányira csökkenti majd le.

— **Halálozás.** Pop János a kikindai Tisza Armentesítő Társulat ny. főszámvévője, szívzsellhűdés következtében hétfőn este meghalt. Szerdán temették nagy részvét mellett.

— **Bányamunkások bérharca Amerikában.** Newyorkból jelentik: Atlantic Citában a bányatulajdonosok és a bányamunkások között kitört a bérharca. A bányamunkások elutasították azt az ajánlatot, hogy az ügy rendezését döntőbíróra bízzák.

— **Anyu, aki harminc éve keresi elvesztett fiát.** Newyorkból jelentik: Megható eset történt a minap a southamptoni kikötőben. Az Empress of France nevű kanadai gőzös megérkezése előtt automobilon a kikötőbe érkezett egy öreg manchesteri házaspár: Holt gazdag magánzó és a felesége. Harminc évvel ezelőtt rejtélyes módon eltűnt egyetlen fiuk, Robert Holt. Azóta rengeteg pénzt költöttek már arra, hogy világszerte kerestessék. Holtné esztendőket töltött már el ide-oda való utazgatásokkal, mert ha megtudta, hogy vaihol felbukkant egy Holt nevű ember, azonnal odautazott hozzá, de mindig csalódottan tért haza. Most végre azt az értesítést kapta, hogy a kanadai hajó egyik pincéjére, Robert Holtra, teljesen ráillenek az eltűnt fiu személyleírása. Boldogan várta az öreg házaspár a hajó megérkezését és azonnal maga elé hívatta a Robert Holt nevű pincért. De niabb csalódás lett a találkozás eredménye: hamarosan kiderült, hogy a pincér más Holt-család gyermeke. A szerencsétlen anyu zokogva ült vissza öreg férjével az automobíliba — és tovább folytatja eltűnt fiának keresését.

— **A volt német trónörökös Ausztriában vadászik.** A Korrespondenz Herzog jelentése szerint Vilmos német ex-trónörökös Almeida gróf vendége a Mondsee-n, ahol szarvasvadászaton vesz részt. Ugyanide érkezett csütörtökön Ruprecht, bajor ex-trónörökös is.

— **Háromévi börtön királysértésért.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék hétfőn tárgyalta Keszeg János szerb-padéi földműves ügyét, aki több ízben királysértést követett el. A bíróság Keszeget háromévi börtönrre ítélte és elrendelte azonnali letartóztatását.

— **A jóvátételi bizottság költözik.** Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság újjászervezése folytán a bizottság elhatározta, hogy kiköltözik a Hotel Astoriából. Az átköltözködés ez év végéig be fog fejeződni.

— **Mussolini leánya mint életmentő.** Rómából jelentik: A lapok közlik, hogy Mussolini legfiatalabb leánya, Nedda, Catholica tengeri fürdőn saját élete kockázatával kimentett egy fuldokló fürdőzőt a vízből.

— **Rider Haggard végrendelete.** Londonból jelentik: Szerdán bontották fel Sir Rider Haggardnak, a nemrég elhunyt ünnepeit regényírónak végrendeletét. Kiderült belőle, ami különben sem volt ismeretlen dolog, hogy Rider Haggard után hatalmas vagyon maradt. Özvegye nem kevesebb, mint 61.725 font sterlinget — körülbelül husz millió dínárt — örökölt utána. Azonkívül özvegyének hagyta minden kiadott, vagy kiadatlan művének szerzői jogát. Mindezt azzal a megokolással, hogy vagyonát feleségének közreműködésével szerezte. Végrendeletében azt a kívánságát fejezi ki, hogy összegyűjtött munkái azonos alakú olcsó kiadásban jelenjenek meg. Kiderül még a végrendeletből, hogy Rider Haggard után terjedelmes önéletrajz maradt. Ezt a kiadatlan munkáját is feleségére bizza azzal a kéréssel, hogy semmiesetre se semmisítse meg, hanem hozzáértő embereknek mutassa meg s esetleg kihagyásokkal, de mindenesetre adja ki. A titkárról, Ida Hector kisasszonyról is gondoskodott Rider Haggard, ezer font sterlinget hagyott neki.

— **Szeptemberben tárgyalják Bettauer gyilkosságának bűnyűjét.** Bécsből jelentik: A lapok jelentése szerint Rothstock Ottó, Bettauer gyilkosát az elmeorvosok klinikából csütörtökön visszazárárták az ügyészségi fogházba. Rothstock ügyében a vádlat elkészült és szeptemberben megtartják az érdekes bűnper főtárgyalását.

— **Kutba ugrott, mert nem engedték el a cirkuszba.** Milojkovic Grozdana tizenkilenc éves szubotical leány, Csernovics-ucca 76. szám alatti lakos csütörtökön este el akart menni a cirkuszba, szülei azonban nem engedték. A leány ezért annyira elkeseredett, hogy beugrott az udvarukon álló nyitott kutba. Tettét észrevették és idejében kimentették. A mentők eszméletlen állapotban kórházba szállították.

— **Hatvanhárom millió a német birodalom lakossága.** Berlinből jelentik: A berlini statisztikai hivatal jelentése szerint a német birodalomnak a háboru előtti 78 millióval szemben 63,205,000 az összlakossága.

— **A La Manche-csatorna átúsása.** Párisból jelentik, hogy Sione francia női uszó, aki már megkísérelte a La Manche-csatorna átúsását, szerdán reggel 8 óra 10 perckor indult utnak Cap Grisnez-ből és este 9 óra 40 perckor az angol tengerparttól 2 mérföldnyire feladta a kísérletet.

— **Sikkasztás vádja a bécsi orosz követség volt attaséja ellen.** Bécsből jelentik: A bécsi orosz követség följelentést tett Jeroszlovsky volt attaséja ellen, aki július hó 25-én távozott állásából és nagy összegeket sikkasztott el az orosz hadifoglyok hazaszállítására szánt pénzből. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Megérkeztek a két dináros érepénzek.** Beogradból jelentik: Csütörtökön megérkeztek Franciaországból a két dináros érepénzek. Az egy, fél és negyed dinárosok is e napokban érkeznek meg. A nemzeti bank igazgatósága úgy határozott, hogy az érepénzeket szeptember második felében becsátja forgalomba.

— **Az állami tisztviselőket negyedévenként fizetik Németországban.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés hárthatási bizottságában dr. Lotholtz miniszteri igazgató kijelentette, hogy ez év október 1-től kezdve az állami tisztviselők negyedévenként és nem havonként kapják majd a fizetésüket. Ezt szociális érdekből hasznosnak és szükségeseznek tartja a német kormány, mert e rendszer mellett a tisztviselőknél módjukban fog állni, hogy a kezükhöz kapott jelentékenyebb összeggel szükségleteiket jobb beosztással fedezhessék, mint eddig, a havi fizetések idején.

— **Nyolchavi börtönre ítélték egy bécsi tntetésrendező.** Bécsből jelentik: Márkust, a munkanélküliek lapjának kiadóját, az esküdtbírósg nyilvános erőszakosságra való felhívás miatt nyolchavi súlyos börtönre ítélte. Junius hó 6-án, amikor a rokkantak a parlament előtt tüntetést rendeztek a Márkus a villamos sínekre telepedő rokkantakat felszólította, hogy ne menjenek el és maga is végigkúdt a síneken. Amikor a rendőrök a tömeget tovább akarták szorítani, ellenszegült és nekítámadt az egyik rendőrnek.

— **Kinevezés.** Somborból jelentik: A bácsmegeyi főispán Baranyi Géza állatorvost Szontára hatósági állatorvosnak nevezte ki.

— **Belefult a Dunába.** Novisadról jelentik: Szabó István kágyi lakos szerdán a Dunába fulladt. Holttestét csütörtökön kivette a víz.

— **Évforduló.** Novisadról jelentik: Hranilovics János novisadi görögkeleti esperes-plébános, a novisadi újságíró egyesület volt elnöke halálának évfordulója alkalmából a pirosi-uti temetőben levő sírnál gyászünnepelet volt. Vanics Iván görögkeleti lelkész imája és magasszarnyalásu beszéde után a novisadi újságíró egyesület elnöke Klicin Mita méltatta az elhunyt érdemeit.

— **A szubotical sakkverseny negyedik fordulója.** A szubotical sakkverseny szerdai harmadik fordulóján függőben maradt Valentincics—Gräber játszma függőben maradt. Acsütörtöki negyedik fordulón Poljakov győzött Feuer ellen, Todorovics—Tóth ellen, Valentincics—Vidmar ellen és Rozsics—Pavkovic ellen. Remisvel végzett: Pirc—Boschán és Gräber—dr. György. A Tenner—Csillag, Szupán—Markovics és Kulzsinszki—dr. Singer-pártik függőben maradtak. A negyedik forduló után a verseny élén dr. György (Szubotica) áll 3 ponttal, vezetnek még Tenner (1 függő pártival), Boschán, Feuer, Gräber, Pavkovic, Poljakov és Valentincics 2½—2½ ponttal.

— **A szerdai, harmadik forduló legérdekesebb játszmaja a következő:** Világos: Feuer (Szubotica). Sötét: Szupán (Maribor). 1. d4 Hf6, 2. Hf3 d5, 3. c4 e6, 4. Hc3 Fe7, 5. Fg5 Hd7, 6. e3 0—0, 7. Tc1 c6, 8. Vc2 L6, 9. Ff4 a6, 10. cd ed, 11. L3 Be8, 12. Fd3 Hf8, 13. 0—0 Fd6, 14. FxXd6 VXd6, 15. He5 Fe6, 16. f4 Vc7, 17. Vf2 He4, 18. Fxe1 dXe, 19. f5 Fd7, 20. f6 Bxe5, 21. de Vxe5, 22. fg Vxg7, 23. HxH4 Fxh3, 24. Hf6+ Kh8, 25. Hh5 Vg5, 26. Bc5 f5, 27. Hg3 Ve7, 28. Bc3 Fg4, 29. Hxf5 Vc6, 30. Hd4 Vg6, 31. Vf7 Vg7, 32. Bc2 Hd7, 33. Bc2 Ve5, 34. Vg6 Vg7, 35. Vg7 Kg7, 36. Bf7+ Kg6, 37. Be7 Bad8, 38. He6 Bdb8, 39. Bcg7+ Kh5, 40. Hf4+ Kh4, 41. Kf2! sötét feladta.

— **Elítélt tolvaj.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék csütörtökön tárgyalta Révész Arnold fogtechnikus bűnyűjét, aki ez év februárjában az ártéri fürdőben kilopta a kabinból Vilics Márkónak, a Zasztava főszerkesztőjének ötezer dinár értékű óráját. A bíróság kétevi börtönrre ítélte, amibe beszámította a négyhavi vizsgálati fogásót. Az elítélt tolvajt büntetése kitöltése után Subotica-ra szállítják, ahol az itt elkövetett bűncselekményekért vonják felelősségre.

— **Köttészakadt egy tehervonat.** Párisból jelentik: Mons mellett egy tehervonat köttészakadt és öt kocsija kialsiklott. Öt utas súlyosan megebesült. Az anyagi kár igen nagy.

— **Ujabb köztársaságellenes összeesküvést fedeztek fel Törökországban.** Konstantinápolyból jelentik: A rendőrség be sem fejezte a nyomozást a Mehmed Vahid Eddin ex-szultán vezetése alatt álló monarchista összeesküvés ügyében és a konstantinápolyi rendőrségnek már is sikerült egy újabb összeesküvést leleplezni, amely Vahid Eddin mozgalmától teljesen függetlenül, ugyancsak a köztársaság ellen irányul. Ebben az ügyben eddig mintegy harminc embert tartóztattak le, akiket átszállítottak az angorai törvényszékre. A nyomozás megállapította, hogy a két összeesküvés résztvevői és céljai teljesen különböztek voltak. Az első összeesküvésben főleg az ex-szultán hívei vettek részt, a mostaniban pedig főleg olyan egyének, akik az első török szabadságharcban játszottak szerepet és az angorai nemzetgyűlés tagjai voltak. Ezeknek célja az, hogy a politikai hatalomtól függetlenül, a kalifátust fentartásuk. Mindkét szervezetet Oroszországból irányították és az összeesküvők Oroszországban, Görögországban és Romániában tartották összejöveteleiket, ahonnan titkos utasításokat küldtek Törökországba.

— **Véres féltékenységi dráma a mulatóhely lapujában.** Szegedről jelentik: Szende János pályőr szerdán este eltávozott hazuról és megígérte feleségének, hogy éjfélre hazamegy. Éjfél tájban érkezett haza egy szomszédjuk, aki elmondta az asszonynak, hogy férjével találkozott az egyik kétéshírű mulatóhelyen. Az asszony erre szó nélkül otthagya két éves gyermekét, bluzá alá egy nagy kést rejtett, elment a mulató elé, ahol a portással kihívta a férjét. A férj kijött, a sötétben nem is vette észre feleségét, aki anélkül, hogy egy szót szolt volna, kirántotta a kést és azzal össze-vissza szurkálta a férjét, aki védekezni sem tudott. Vérbeborultan esett össze. A következő pillanatban az asszony önkívületi állapotában kiáltozni kezdett, kérlelte a férjét, hogy jöjjön haza és ne tegyen többé ilyent. Az asszony kiáltozására rendőrök érkeztek a helyszínre, akik az asszonyt őrizetbe vették, a súlyosan sérült férjet pedig beszállították a kórházba.

— **Ahol meg akarják adóztatni az újságolvasókat.** Kaposvárról jelentik: Furcsa ötletet vetettek fel az egyik somogyi község kupaktanácsában. A postai küldönc fizetését kellene valorizálni, a tanács azonban nem hajlandó ezt a község terhére kiróni, hanem azokra akarja hárítani, akik újságot járatnak. Kimondta a tanács, hogy aki olyan luxust úz, hogy egymaga fizet elő egy újságra, az adjon a küldöncnek egy kiló búzát. Ilyenformán aztán a levélposta teljesen ingyen kerül az állomásra a faluba, ha ugyan gyakorlatba is átmege ez a furcsa ötlet, amely buzaadóval akarja sújtani az újságot járatókat.

— **Ötezer méteres tengermélység helyett negyven méter.** Mint a párisi lapok jelentik, a Biscayai-öbölben egy olyan helyen, ahol a térkép eddig ötezer méter mélységet jelzett, csupán 40 méter mélységet mértek a tengerben.

— **Új villamoskocsikat kap a szubotica villanytelep.** A szubotica villanytelep új villamoskocsikat rendelt Prágában. A kocsik már elkészültek és a napokban már meg is érkeznek Szuboticára.

— **Franciaország újból tárgyal az orosz szovjettel a háború előtti adósságokról.** Párisból jelentik: Preubrasenszki a moszkvai pénzügyi népbizottság képviselőjében Párisba érkezett, hogy a francia kormányval Oroszország háború előtti adósságairól tárgyaljon. Preubrasenszkinék az álláspontja ugyanaz, ami a Krasziné és ő is hajlandó a háború előtti tartozásokat bizonyos mértékben elismerni. Preubrasenszki Párisban különösezt francia ipari és bankesportokkal is tárgyal Oroszországnak nyújtandó övidlejárati készpénzhitelről.

— **A hajdújárások panasza.** Hajdújárásról csütörtökön délelőtt küldöttség jelent meg Györgyevics Dragoszláv főispánnal, akinél panaszt emeltek a hajdújárások telepesei ellen. A küldöttség elmondta a főispánnak, hogy a telepések, a megegyezés ellenére a kiesélt szalmát is maguknak tartották meg és azt minden kérés ellenére sem akarják visszaadni a városi bérlőknek. Kérték a főispánt, tegyen lépéseket aziránt, hogy a szalmájuktól is megfosztott bérlőket kártalanítsák. Györgyevics főispán megígérte, hogy az ügyben elrendeli a vizsgálatot.

— **Tűzvész pusztított el egy híres angol könyvtárt.** Londonból jelentik: Az angolországi Rotherham híres könyvtárában nagy tűzvész pusztított néhány nappal ezelőtt és megsemmisítette a könyvtár nagybecsű régi kéziratait. Éjjel támadt a tűz ismeretlen okból és mire észrevették és a tűzoltók megérkeztek, már nem lehetett megmenteni a könyvtárt. Az új könyvtáros, dr. Paine, aki csak a múlt héten költözött be a könyvtár mellett levő lakásába, majdnem elpusztult a tűzvészben egész családjával együtt. Az utolsó percekben verték fel őket álmukból és csak az ablakokon keresztül juthattak ki az égő házból a tűzoltók segítségével.

— **Staribecsejre helyezték a sombri révkapitányságot.** Beogradból jelentik: A földműves- és vízügyi miniszter rendeletet adott ki, amellyel a sombri révkapitányságot Staribecsejre helyezi át.

— **Súlyos bányaszerencsétlenség Franciaországban.** Párisból jelentik: Egy Linas-i bányában szerdán súlyos szerencsétlenség történt. A felvonó kosarában tizenegy munkás ment felfelé és a felvonóban nagyobb mennyiségű dinamitpatronát és lögyapotot hoztak magukkal. Utközben a lögyapot felrobbant és amire a kosár a kijáratához megérkezett, lángolt a munkások ruhája. A munkások valamennyien beugrottak egy közeli viztartályba. Amikor a kosárból kiléptek, abban a pillanatban a dinamitpatronok robbantak fel, de emberéletben már nem tettek kárt. A tizenegy munkást súlyos égési sebekkel kórházba szállították.

— **Nemzetközi esperantokongresszus.** Bernből jelentik: A nemzetközi esperantokongresszus megnyitó ülésén Oltamare városi tanácsnok azt javasolta a szövetségi tanácsnak, hogy hivatalos nemzetközi értekezletet hívjanak össze az esperanto nyelv tanításának valamennyi iskolába való egyidejű bevezetése ügyében. Este esperanto nyelvű színelőadást tartottak, amelyen nürnbergi színészek működtek közre.

— **Engedetlenség miatt elbocsátott rendőrségi irnok.** Dr. Horvát Cvetkó szubotica rendőrfőkapitány előterjesztésére Rajcsics Sándor helyettes-polgármester csütörtökön elbocsátotta állásából Uszkokovics Györgye rendőrségi irnokot. Uszkokovics csütörtökön délelőtt későn ment be hivatalába, mire Horvát Cvetkó dr. rendőrfőkapitány felszólította, hogy késését írásban indokolja meg. Uszkokovics a főkapitány írásos felszólítását összetépte, mire állásából elbocsátották.

— **Pör egy kandur halála miatt.** Budapestről jelentik: Áldassy József dr. miniszteri osztálytanácsos méreg tiltott tartása és idegen ingó rongálása címén följelentette Katona Ágoston gyógyszerészt. A miniszteri osztálytanácsos följelentésében előadta, hogy a gyógyszerész laboratóriumot rendezett be a lakásán, ott engedély nélkül mérgeket tartott és gyönyörű kandur-macska áldozatul is esett ezeknek a szerkeknek. A büntetőjárásbírószágon szerdán tárgyalták a különös pört. A tárgyaláson a vádlott gyógyszerész előadta, hogy a macskát tulajdonképpen ő nevelték föl, úgy szereték, mintha a sajátjuk lett volna és halálát ők sajnálják a legjobban. Ő nem tart mérget a lakásán, hanem a kandur bizonyára beleyált valami fertőtlenítő-

szerbe és ez okozta a tragédiát. A bíróság, hogy az ügyet elbírálhassa, annak idején elrendelte a macska felboncolását. A boncolással megbízott állatorvos hosszú szakvéleményt szerkesztett és megállapította hogy nem mérge, hanem egy fertőtlenítőszer okozta a kandur halálát. A szakvélemény felolvasása után az ügyészi megbízott a gyógyszerész elleni vádat eljettette, mert ilyenformán nincs igazolva, hogy a gyógyszerész tiltott mérget tartott volna a lakásán. A gyógyszerész nem követte el az idegen ingó rongálását sem, mert arról senki sem tehet, ha a macska belemászik a fiókba és eszik a fertőtlenítőszerből. A járásbíró erre az »izgalmas« pörben a további eljárást megszüntette.

— **Subotica adókiivetések.** Augusztus 12-én a következő V—VI—VII—VIII. körök kerülnek sorra: özv. Krausz Mórné, Spitzer Izidor, Mara Pál, Ledelner Sándor, Rothauer Szidnia, Szigeti Mór, Aradszki Ignác, Aradszki Péter, Csajkás Béla, Csajkás Mijo, Dózsa Antal, Dulics Jován, Krnjajszki Vlado, Krnjajszki Milán, Markovics Mirko, Pressburger János, Puzsics Mijo, Rudics Péter, Ruski Jofa, Sudarevics Mato, Sudarevics Grgo, Grecski Zsivko, Grünwald Lipótné, Zódi Dániel, Alacs Péter, özv. Irsai Nácóné, Simokovics Perencé, Antal Mátyásné, özv. Cservetics Jelena, Tekla Kozla, Molnár Andrásné, Zódi Etel, Fischer Gizella, Fischer Henrikné, Bartus Ilona, Oravec Józsefné, Bubori Pálné.

— **Kirabolt templom.** Rómából jelentik: A ravennai San Domenica-templomban ismeretlen tolvajok elrejtőztek és megvárták, míg a templom ajtaját rájuk zárják. A tolvajok több értékes kezszert raboltak el, a sekrestyét azonban nem sikerült feltörniök. A tetteseknek nyomuk veszett.

— **Támadás a Jassy—bukaresti expressz ellen.** Bukarestből jelentik: A Jassy—bukaresti expresszvonatra Muncolor állomásán néhány puska lövést adtak le. A vonat több ablaka betört. Emberéletben nem esett kár.

— **Sztrájkba lépett valamennyi párisi banktisztviselő.** Párisból jelentik: A bordeauxi banktisztviselők szerdán reggel teljes számmal sztrájkba léptek. Párisban már valamennyi banktisztviselő sztrájkol. Az egyeztető tárgyalások még nem indultak meg.

— **Sir Herbert Samuel tárgyal a bécsi cionistákkal.** Bécsből jelentik: Sir Herbert Samuel, Palesztina volt főbiztosa fogadta a cionista országos bizottságot és a kongresszusi hivatal elnökségét és felvilágosításokat kért a cionista program néhány kérdéséről.

— **Megmérgezte magát.** Osztrogonác Mária negyvenkétéves subotica asszony a jogakadémia épületében levő lakásán csütörtökön este zsirszódával megmérgezte magát. Tettét családi perpatvar miatt követte el. A mentők beszállították a kórházba. Állapota nem súlyos.

— **Tűz.** Torzsáról jelentik: Szerdán hajnalban kigyulladt Torzsán a Schneider-szálláson felhalmozott gabona és három nagy kazal buza teljesen elégett. A többi gabonát és a szállási épületeket sikerült megmenteni.

— **Anglia zár alá akarja helyezni a kínai kikötőket.** Londonból jelentik: Abban az esetben, ha Kínában folytatják a britellenes zavarásokat és a bojkottot, Anglia zár alá fogja helyezni a kínai kikötőket. Maltából egy torpedórombolót és egy repülőgéprajt várnak Honkongba.

— **Mindennemű utazásra vonatkozó felvilágosítást nyújt »Putnik« utazási és menetjegyiroda.** Noviszad Kralj Alexandre ulica 20. Telefon 250.

— **Óriási hőség Oroszországban.** Bukarestből jelentik: Oroszországból érkező hírek szerint az egész országban óriási hőség uralkodik. A hőmérő árnyékban átlag negyven fokot mutat.

— **A csehszlovák szocialisták fegyelmet követelnek Bombero tábori püspök ellen.** Prágából jelentik: Alig csöndesült el Prágában a nagy port fölvert Marmaglia-affér, máris új incidens foglalkoztatja a politikai köröket: az ugynevezett Bombera-ügy. Bombera tábori püspök Rómába vezette a csehszlovák zarándoklókat, akiket a pápa Marmaggi jelenlétében fogadott. A szociáldemokraták emiatt a fegyelmi eljárás megindítását követelik Bombera püspök ellen, aki, szerintük, olyan külföldi hatalom előtt tisztelgett, amelyvel saját állama ellenséges viszonyban áll. A Pravo Lidu ezzel kapcsolatban azt a vádat emeli, hogy a Vatikán most már a csehszlovák hadsereg demoralizálására törekszik. Bombera katona — írja a Pravo Lidu — s mint ilyen, kötelessége a nemzetvédelmi miniszternek felelősségre vonni. Ha Udrzal miniszter nem hajlandó erélyesen föllépni, akkor a szociáldemokraták más eszközökhöz fognak nyulni.

— **A londoni női klubokban van a legsűrűbb dohányfüst és legerősebb pálinkaszag.** A londoni British Legion Club megnyitó-ülésén beszédet mondott Sir Ian Hamilton a londoni klubokról és nagyon elítélően nyilatkozott a londoni női klubokról. — Nagyon téves, — ugymond — az a felfogás, hogy a nők nem képesek költekezni és ebben messze elmaradnak a férfiak mögött. Menjünk csak be a női klubokba: majd meglátjuk ott, hogy milyen művészettel költekeznek ott a nők. Csupa elegancia ott minden és repülnek a nagy bankók a játékasztalok felett, mint a tarkaszárnyu legyek. Az étkezőhelyiségek pazarul vannak berendezve és mi férfiak csak ritkán eszünk olyan exotikus és finom ételeket, mint a milyenek ott az asztalokra kerülnek. Sajnos, a női klubokban legsűrűbb a dohányfüst és a legerősebb a pálinkaszag.

— **Halálozás.** Pop János a Tisza Ármontesítő Társulat ny. főszámvéveje, szívizélhűdés következtében hétfőn este meghalt. Szerdán temették nagy részvét mellett.

— **Káromkodás: száz lira pénzbüntetés.** Rómából jelentik: Flórencben és környékén augusztus elsejével rendelet lépett életbe, amely szerint mindenki, akit szitkozódáson, átkozódáson, goromba vagy trágár beszédre érnek, száz lira pénzbírságot köteles fizetni.

— **Irjon külföldi barátjának, hogy jöjjön el a subotica Nagyvásár és Kiállításra!**

A subotica villanytelep igazgatósága közli, hogy közvetlenül a cirkuszelőadás után villamoskocsik indulnak Palicsra és Alexandrovába. Az utolsó kocsik Palicsra 1/2 12-kor indul.

— **Szóilában törvényszék elé állították az orosz szovjet női megbízottját.** Szófiából jelentik: A szófia haditörvényszék megkezdte annak a bűnpörnek a tárgyalását, amelynek fővádlottja Philipp Erzsébet, az orosz kommunista párt szófiai megbízottja. Philipp Erzsébetet néhány hónappal ezelőtt letartóztatták, mert azzal gyanúsították, hogy az oroszországi és a bécsi kommunista központot rendszeresen tájékoztatta a bulgáriai viszonyokról.

— **Ne felejtse el, hogy 1925. augusztus 22—31-ig tart a subotica Nagyvásár és Kiállítás!**

— **Orvosi hír.** Dr. Váncsi Jenő külföldi utjáról visszaérkezett és rendelését megkezdte. Rendel. délelőtt 7—9-ig, délután 2—4-ig és 5—7-ig. Trg Sv. Ciril i Metod 5.

— **A subotica Vásár és Kiállítás tartama alatt kitűnően üdülhet Palicsra!**

— **Mielőtt vásároljon élelmiszert, sörparátust és szállásberendezést, kérjen árjegyzéket Brada Goldner élelmiszer-, fabutor- és részgyáráról Subotica, Jugoviceva 25.**

KÖZGAZDASÁG

Olcsó angol szén és acél az európai piacokon

Az angol minisztérium tudvalevőleg a szénbányászati messzemenő támogatását határozta el állami eszközökkel, hogy a bányászstrájk által előidézett válságtól megkímélje az országot. Ennek az akciónak hatását meg fogja érezni az egész európai gazdasági élet, melynek az angol ipar, az olcsóbb termelése révén igen éles versenyt fog támasztani. Arról van ugyanis szó, hogy Anglia a szénbányáknak a negyedévenként kimutatott veszteségeik erejéig állami kölcsönt nyújt, amelynek visszafizetéséig a bányák nem fizetnek osztalékokat. A munkásoktól megkívánják ismét a napl nyolc órai munkaidőt, hogy ezzel a munkások a maguk részéről is hozzájáruljanak az angol szén versenyképességének visszaállításához. A szénárakat a bányatulajdonosok, a bányászok és az állam képviselőiből álló bizottság fogja megállapítani, még pedig oly módon, hogy azok a világpiacokon minden körülmények között versenyképesek legyenek. Ezáltal azt is remélik, hogy az angol acél 6-7 sillinggel olcsóbbá fog válni és szintén visszanyeri a versenyképességét.

Az angol szén és ezáltal az angol ipar újra féltelmes versenytársa lesz a többi nemzet iparának, ami tehát a válságot csak fokozni fogja az Anglián kívüli országokban, főleg Németországban.

Az angol kabinet tagjai nem egységesek ebben a tervben és maga Baldwin miniszterelnök egyáltalán nem lelkesedik érte. Ez nem is más, mint egy hatalmas dumping, amely ellen Anglia bizonyára a leghangosabban tiltakozni fog, ha azt más ország határozná el és ellene. A terv ellenzőit azzal akarják leszerelni, hogy szemük elé tartják, mennyi-be került Angliának az 1921. évi bányászstrájk. Ez a strájk a 10 millió font munkanélküli segélyek betudásával 33 millió fontjába került közvetlenül magának az államnak. Az exportcsökkenést 40-50 millió fontra értékelve, 200 és 500 millió font között mozog az a becslés arról, amennyibe az angol gazdasági életnek a strájk kerülhetett. Erdemes tehát ezt a mostani kis áldozatot meghozni, — így érvelnek a terv támogatói — mert a károk hasonlíthatatlanul nagyobbak lennének, mint a most szükségelt segélyköltségek.

Sürgetik a bánati alszövetség megalakítását. Vellükbecskerekről jelentik: A beogradi alszövetség bánati kerületének vasárnapi választmányi ülésén elhatározták, hogy a főszövetségnél megsürgetik a bánati futballszövetség megalakítását. A választmányi gyűlés vitaanyagából érdemes megemlíteni, hogy a beogradi alszövetségnek 130 taggye-sülete van, amelyek ügyét csak költséges, nagy adminisztrációval lehetne pontosan és gyorsan elintézni. Beogradban azonban éppen ez az adminisztráció hiányzik és Bánát, mint aféle vidék, igen mostoha elbánásban részesül. Az alszövetség felállítását harmincegy egyesület követeli, de ebből jelenleg csak tizenegy a INS tagja, amelyek csekély számuknál fogva előreláthatólag nem lesznek képesek a követelést a főszövetséggel elfogadtatni.

Az idén az orosz gabona versenyével számolni kell. Az orosz gabonatermés a szovjetkormány jelentése szerint kilenc millió tonnával haladja meg a tavalyi termést. A szovjet már előkészületeket tett arra, hogy az orosz gabona ismét elfoglalja régi versenypozícióját az európai piacokon. Ez a főkérvése összeesik az északamerikai kontinens

nyugalma természetével. Miután a szovjetet fontos propagandaérdek is fűzi gabonaexportjának lebonyolításához, arra lehet számítani, hogy az orosz buza akkor is nagyobb tömegekben kerül az idén piacra, ha a kilenc milliós többletmétről szóló hírek tuzottak volna. Már az elmúlt évben is jelentős zab- és rozskivitele volt Oroszországnak s ez utóbbi cikkével a csehszlovák piacon is versenyzett a jugoszláv áruval.

A topolai országos vásár. Topolán a nyári országos vásárt augusztus 20-án, csütörtökön fogják megtartani, amelyre vészmentes helyekről állatok felhajthatók. Az őszi vásárt október 4-én tartják meg.

Nem ismeri fel a saját érdekeit, ha a szubotica Nagyvásár és Kiállításán nem fog kiállítani!

Az iparengedélyek bélyegilletéke. Szomborból jelentik: Az iparengedélyek kiállítása körül — mint most kiderült — az iparhatóságok tévesen alkalmazták az illetéktörvényt. A törvény rendelkezései ellenére ugyanis, úgy a kereskedők, mint az iparosok részére kiadott iparigazolványok kérvényeire hatvandináros okmánybélyeget követeltek. A beogradi pénzügyvezérigazgatóságnak tudomására jutott az illetéktörvény helytelen alkalmazása és rendelkezést adott ki, amelyben utasítja az iparhatóságokat, hogy a kereskedők iparigazolványiránti kérvényére hatvan, az iparosok kérvényeire pedig csak husz dináros okmánybélyeg jár. A mellékleti okmányokat öt dináros okmánybélyeggel kell ellátni.

SPORT

Oszijek—Szubotica. Oszijek válogatott csapata, amely vasárnap nálunk vendégszeretettel, elsőrangú játékerőt képvisel, amellyel szemben csak egy tip-topp formában levő legjobb szuboticai tizenegynek van némi esélye. A szubotica alszövetségnek, illetőleg a szövetségi kapitánynak, nagy gonddal kell összeállítani Szubotica válogatott csapatát, ha azt akarja, hogy tisztességes eredményt érjen el a vasárnapi városközi mérkőzésén. A helybeli játékosanyagból, ami véleményünk szerint, egy kis körültekintéssel elsőrangú csapatot lehet összeállítani. A kapus posztjára egyformán pályázhat Siflis (Sand) és Virág (Bácska). A hátvédpárt könnyű kiválogatni: Kulundzics—Belszlin. A halvesort ebből a négy játékosból állíthatja csak össze a szövetségi kapitány: Ördög, Weisz, Vukov, Held. A csatársorban csak a jobbösszekötő helye ad gondot. Talán Jagica lesz a megfelelőbb, aki Kovács mellett igen jól érvényesíthetné technikai tudását. A csatársor többi posztja nem vitás: a jobbszélén Polyakovics, a közepen Kovács, a balszárny pedig Marciics—Slezák lehet csak.

Arno Borg megjavította az ezer méteres uszás világrekordját. Upsalából jelentik: Arne Borg az upsali uszóversenyen megjavította az ezer méteres uszás világrekordját. Arne Borg 13 p. 12'5 mp.

Céllövő verseny Svájcban. Bernből jelentik: A svájci céllövő szövetség Szt. Gallenban céllövő versenyt rendez. A verseny augusztus hetedikétől, tizenhatodikáig tart.

Összeállították a belga válogatott vízipólócsapatot. Antwerpenből jelentik: A belga uszósövetség összeállította a belga válogatott vízipóló-csapatot, melynek tagjai: Durant (kapus), Thiry és Theurix (háttédek), Bauwens (fedezet), Dewin, Wilotte és Mallisart (csatárok). Tartalékok: Delahaye és Wirsen. A belgák először Prágában játszanak, in-

nen utaznak Budapestre, ahol augusztus 22-én rendezik meg a magyar—belga válogatott vízipólómérkőzést.

Dempseyt megfosztják a világbajnoki címétől? Mint Newyorkból jelentik, Jack Dempsey értesítette az amerikai bokszzövetséget, hogy ő nem érzi magát kötelestnek arra, hogy Wills kihívását elfogadja és a hozzáintézett ultimátumot sem veszi tudomásul. Közben azonban a bokszzövetség ultimátumát már elküldötték Dempseynek. Ha Dempsey továbbra is vonakodik Harry Wills ellen kiállani, akkor az amerikai bokszzövetség kénytelen lesz kimondani, hogy Dempsey elvesztette a világbajnoki címet.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. augusztus 6.

Zürich deviza 9.275.
Budapest deviza 1274—1282, valuta 1254—1276.
Prága deviza 60.625—61.125, valuta 60.625—61.125.
Berlin deviza 75.2—75.4 milliárd márka.
Bécs, deviza 1270.50—1274.50, valuta 1269—1275.
Trieszt deviza 49.50—49.70.
London deviza 269.
Newyork deviza 180.50.

Zürich, aug. 6. Zárlat: Beograd 9.275, Páris 24.20, London 25.015, Newyork 515, Brüsszel 23.20, Milanó 18.75, Amsterdam 206.95, Berlin 122.625, Bécs 0.007247, Szófia 3.75, Prága 15.275, Varsó 96.50, Budapest 0.007245, Bukarest 2.65.

Beograd, aug. 6. Zárlat: Páris 263.50, London 271, Newyork 55.80, Brüsszel 25.4, Trieszt 203.25, Amsterdam 22.30, Berlin 13.30, Bécs 7.87, Prága 165.50, Genf 10.82, Budapest 28.75, Szaloniki 85. **Valuták: Lira 205, Cseh korona 167, Lei 29.50.**

Noviszadi terménytőzsde, aug. 6. Az irányzat változatlan, a forgalom mérsékelte. Buza iránt a kereslet továbbra is megnyilvánul, tengeri iránt főképp hajóáruban észlelhető érdeklődés. Buza bácskai új a fővonalon 100% K, 260 dinár, bácskai új K. D. 270 dinár, bácskai új VIII. 77/78 2% tisztai hajóáru 275 dinár, bácskai X—XI. K. D. 285 dinár, szerémi K. D. 255 dinár, szerémi VIII. K. D. 255 dinár. Árpa szerémi 65, 200 dinár. Zab bácskai K. D. kereslet 180 dinár. Tengeri bácskai K. D. 182.50 dinár, bácskai dunai hajóáru kereslet 190 dinár, szerémi K. D. 185 dinár. Liszt exportalmok bácskai 0-ás G. kínálva 470 dinár, egyéb malmok bácskai 0-ás kínálva 440 dinár. Korpa bácskai buza VIII. kínálva 165 dinár. Forgalom: Buza 4200 mm. Árpa 200 mm. Tengeri 1100 mm.

Szombori gabonaárak. Szomborból jelentik: A csütörtöki gabonapiacra a következő árak szerepeltek: Buza 272.50 dinár. Árpa 210 dinár. Takarmányárpa 190 dinár. Tengeri ab vasut 182 dinár, ab csatorna 185 dinár. Zab 190 dinár. Rozs 210 dinár. Liszt 0-ás 440 dinár.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** Bogojevó 350 (+8), Vukovár 288 (+8), Noviszad 276 (+8), Zemun 210 (+3), Pancsevó 184 (+4), Smederevó 283 (+2). **Dráva:** Maribor 180 (-50), Zakani 150 (+46), Donji Miholjac 15 (+42), Oszijek 244 (+59). **Sáva:** Zagreb 6 (-74), Sisak 170 (+70), Jaseno-

vac 204 (+78), Bród 124 (+4), Samac 52 (-6), Mitrovica 132 (-3), Beograd 137 (+3). **Tisza:** Szentá 260 (-), Titel 285 (+4). **Kupa:** Karlovac 18 (+2). **Una:** Novi 48 (-2). **Vrba:** Banja Luka 60 (-). **Bosna:** Doboij 32 (-). **Dráva:** Zvonik -12 (-). **Morava:** Csuprija 54 (-2).

KINTORNA

A palicsi villatulajdonos a kertjét mutatja barátjának.
— Gyönyörű salátád van, — szól a vendég.
— Igen, — válaszol büszkén a házigazda.
A vendég közelebb lép a salátához, egyikre rávág a botjával; a saláta nagyot kondul, mint egy rézűst.
— Te, miből van ez a saláta? — kérdi a vendég megdöbbenve.
— Pléhéből.
— ??
— Igen, tudod a tavaly mind megették a férges salátát, az idén aztán kifogtam rajtuk, bádós-salátákat ültettem, hogy ne tudják megrágni.

Milassin Andor szubotica tüzoltóparancsnok a palicsi tó partján ül és halászik. Megáll mellelte egy ember és nézi. Anőkor a halász kiránt egy csinosan kifelelt pontyot a tóból, büszkén ránéz a kibicére, hogy mit szól hozzá.
— Ez semmi, — legyint az ismeretlen — én fogtam már sokkal nagyobb halakat is.
— Talán bálnákat? — gonyoiódik a halász.
— Még annál is nagyobbakat, — mondja a kibic — a bálnákat csak csaléteknél használtam.

Az autó-tulajdonos elvisz kocskázm egy hölgyet.
— Gyerünk le Zemunig, — indítványozza önagsága.
— Nem lehet olyan messzire.
— Mért nem?
— Mert a benzint csak tartályba adják.
— Hát hová kellene adni, hogy Zemunig mehessünk? — kérdi csodálkozva a hölgy.
— Hitebe.

Ez Bayer híres fájdalom csillapító Aspirin tablettáinak eredeti csomagolása.
Figyeljünk a kék-fehéropiros védjeggyel!

Dr. Salamon Frigyes ügyvéd dr. Wilhelm Jenő ügyvéddel való társulása folytán irodáját I. Kralj Aleksandra utca 4. sz. alá (Rossia-Fonciére palota, I. emelet) helyezte át.
Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a „Dama» fehérneműszalon készít Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

Fontos hölgyeknek! Ne rontsa arcát szappannal, hanem használja „VISAGINE ADELINA PATTI“ arctejet, hogy arcüre mindig friss és üde legyen. Üvegje 30 dinár LABORATOIRE „ADELINE PATTI“ PARIS. Főképviselet Jugosláviára ZAGREB, GAJEVA ULICA 8.

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Író Mihály rajza

17. folytatás

Az eddig között részek tartalma: Horváth Elemér báróba beleszeretett Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a ruletten elvesztette egész vagyonát és hirtelen elutazott jugoszláviai kastélyába. Rendulics Flóra, egy novisadi bank hivatalnoknője megtudja, hogy a báró öngyilkosságra készül. Megkéri Horvátot, hogy ha már ügyis mindegy neki, vegye őt előbb el feleségül. A báró teljesíti kívánságát. A nászéjszaka után Flóra bárónő Bécsbe utazik, Horváth aki beleszeretett feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem Bécsbe utazik. Mirjam telepátikus uton megtudja ezt és ráakad a vonaton.

„Nem lakik itt semmiféle bárónő”

A nő éppen most előrejtött és egy féllel tárgyalt. Az egyik hivatalnok melléje lépett és egy nyitott levelet adott át neki:

— Ez sürgősebb, bárónő!

Lepkowski nem akart hinni a fülének.

— Bárónő? — Mindenesetre különös, — gondolta, — de milyen szép egy nő! A forgóajtónál álló szolga megfelelő borralaló után bővebb felvilágosítást adott:

— Tilos ugyan, de azért az urak maguk között bárónőnek szólítják, Horváth bárónő...

A lengyel fűttenett.

A Kohlmarkton gyorsan bekapta ebédjét és kettő előtt öt perccel már lesben állott. Eltartott egy darab ideig, amíg Flóra megjelent. Világos conversaoat-kabátot viselt, egyszerű barna kalapot hozta. Két ur elkísérte a Schotten-torig, ott elbucszott tőlük és a villamos megállóhoz sietett.

Lepkowski fejében a legmerészebb sejtelmek fordultak meg. Abban a pillanatban, amikor a nő nevét meghallotta, mindjárt Horváth báróval hozta kapcsolathoz és egyszerre maga előtt látta a báró karcsu alakját. Aztán eszébe jutott mindaz, amit Mirjam Rupu Moronál beszélt, összekötötte az előbbiekkel és mindenféle kombináció felállított előtte.

A következő percben már Flóra mellett termett és megemelte kalapját.

— Kissé ugyan izléstelen, bárónő, — mondta, — azonban meg fogja nekem hocsátani.

Gyorsan bemutatkozott és azután így folytatta:

— Nem is akarok sokáig alkalmatlankodni, csak egy üdvözlő szeretőnek átadni... egy üdvözlő báró Horváth Elemértől.

Maga sem tudta, hogy miért éppen ez a kifogás jutott az eszébe.

Flóra, aki előbb csak félig fordult hátra, most teljes félkört irt le a tengelye körül és bámoló szemekkel nézett Lepkowskiira.

— Sokat voltunk együtt, — folytatta a lovag, — utoljára a Rivierán, körülbelül hat hete, ha jól emlékszem,

— És már akkor bizta meg önt, hogy átadja...

Flóra gúnyosan mosolygott és tetőtől-talpig végigmérte a lengyelt.

— Akkor is, később is.

Merészen közelebb lépett és megkérdezte:

— Hiszen méltóztatik ismerni báró Horváth Elemért?

— Méltóztatik ismerni, — felelte Flóra gögösen, — a család oly nagy és az egész világban szétszóródtak a rokonok.

Lepkowski észrevette, hogy a nő szeretne többet tudni Horváthtal való ismeretségéről. Izgatottsága minden erőlködése ellenére is észrevehető volt.

A lengyel azonban óvakodott többet mondani.

— Mindenesetre köszönöm, uram, — fejezte be a beszélgetést Flóra.

Hátat fordított a lengyelnek és könnyedén felugrott a villamosra.

Lovag Lepkowski csak egy másodpercig gondolkodott, aztán ő is a kocsijépején termett.

Vére előbb lassan, aztán mind hevesebben és hevesebben kezdett liktetni ereiben.

Minden föltevést és gyanúsítást, amely addig foglalkoztatta, szétfújta, mint a szél a bányafelleget, a nő különös szépsége. Akármilyen viszonyban van is Horváthtal, ha ő az a »fekete«, akit Mirjam transzállapotában emlegetett... mindez már alig érdekeltte. Pompás nő volt, valami nem mindennapi fajtának diszpeldánya, az biztos és ennyi elegendő volt ahhoz, hogy a lengyel szenvedélyeit felkorhásolja.

Alig tudta a Ringen követni, úgy elűnt a villamos kocsiból, hogy egy másikba szálljon át. Három megállót ment csak, de mielőtt leszállt volna, pillantása találkozott a férfi tekintetével.

Flóra ajka reszketett.

A lengyel fáradhatatlanul követte utcaikon át, amint hol eltűnt egy-egy sarkon, hol meg újra előbukkant, mindig egyformán gyors léptekkel.

Végül eltűnt egy kapualiban.

Lepkowski kifújta magát. Azután belépett a házba, felhajtotta a portást és

néhány összehajtott bankjegy ellenében felvilágosítást kért tőle, hogy mióta lakik ott a bárónő, saját lakása van-e, vagy tán rokonoknál lakik, esetleg albérlő valakinél? Egész litániát adott elő.

A portás eltette a pénzt, végighallgatta a kérdéseket, aztán fejét rázva felelte:

— Itt nem lakik semmiféle bárónő.

Nagyot nevetett hozzá.

— Talán tévedett a nagyságos ur, könnyen lehet, mert ez átjáróház.

Kikísérte az udvarra a bosszus Lepkowskiit és megmutatta neki:

— Itt be és ott ki. Vagy fordítva! Megegett ilyesmi máskor is!

A lovag alaposan leforrázva távozott. Kalandja nem ment ki a feleiből.

Másnap délben pont tizenkettőkor ismét megjelent a British—Jugoszláv Bank váltóüzletében. Már az ajtóban kereste szemével azt a feleithetetlen alakot, ott a két üvegfal között.

De a bárónő sehol sem volt látható.

— Ma nem jött be, felelte a szolga Lepkowski kérdésére.

Fleischler győz

A május eljött illatos orgonáival, nevető asszonyaival, csillagos éjszakáival.

Flóra már három hete lakott a Währinger Cottage egyik villájában. Fleischler roppant titokzatosan tett meg minden előkészületet: újra butorozta az egész első emeletet, cselédséget fogadott és garázst építtetett a kertben.

Egyik napon megállt a kis sport-autó kettejükkel a villa előtt. Fleischler szó nélkül mutatott fel a lépcsőfeljáratra.

Flóra érdeklődve ment felébb és feljebb. A terrazon meghökent. Az ajtón fényes réztábla csillogott az ő nevével. Egy szobalány jelent meg, mosolyogva köszönt és egészen magától értetődőleg kérdezősködött a méltóságos asszony parancsai iránt. A szobákat egy ismert építész rendezte be: nyugodt és előkelő volt mindegyik, tuizsufoltság nélkül. Komoly arccal lépett Flóra egyik szobából a másikba, meg-megfogott egy-egy bronzot, meg-megállt valamelyik metszet előtt és csak ennyit szólt halkán:

— Szép! Nagyon szép!

Fleischler dobogó szívvel kísérte.

A verandán, amelyet édesen illatozó hársfák vette körül, hozzáfordult Flóra:

— Köszönöm.

— Félig meztelen karját odanyújtotta a férfinak. A nap pillanatig arcába süített, lehunyta szemét.

— Nem vételár, — dadogta Fleischler.

— Tudom.

A bárónő kis örökségét már két hónappal ezelőtt átadta Fleischlernek gyümölcsöztetés végett. És a pénz nőtön-nőtt a bankban, féltelmesen szaporodott. Sohasem érdeklődött, soha nem kérdezősködött róla.

Lehet, hogy abból vásárolta a huscölöp a villát. Lehet...

Még ezen az éjszakán Fleischler szeretője lett.

Aztán elhívta magához Kleemann Bertát Novisádról társalkodónak.

A férfi szó nélkül beleegyezett ebbe. Sőt nagyszerű eszmének, pompás gondolatnak találta.

Jó időbe telet, amíg a himlöhelyes leány mindent megértett. A Horváthtal való história sehogysem akart a fejébe menni, Flórának újra meg újra el kellett mesélnie az egészet, elejétől végig, amíg Berta újból és még jobban meggyőződött róla, hogy Flórában mennyi megfontoltság és fölényesség lakik. Behódolt és hűséget fogadott a sűrű bárónőjének.

Gyönyörű napok következtek, amilyeneket csak a bécsi május tud osztogatni: részegítő, kábult napok a Präterben, színek szimfóniája a versenytereken, zenefoszlanások minden ablakból, kitűnő Waldmeister-ből az éjjeli kerthelyiségekben.

Ezekhez sorakozott a mellékesek körében eltöltött idő: tancdélutánok a Bristol Grill Roomjában, zajos mulat-

ságok a Trocadero-ban és a Tabarinban.

A farka nem maradt el most sem.

Sőt Bromberger vezérigazgató ur és Pataki, a mesésen gazdag versenytállótulajdonos megkettőzték igyekeztüket.

A legkipróbáltabb módszerek is csüörtököt mondtak. Ha néha úgy is látszott, hogy Flóra felmelegszi kissé, a legközelebbi pillanatban már a felhők közt trónolt ismét. Napról-napra, estéről-estére megismétlődött ez a játék.

Néha-néha Umwaller is előkerült. Leveleket is irt, bolondos, összevissza leveleket, mennyel és pokollal tele, ahogy éppen hangulata diktálta. A Harold Lloyd-pápaszem is lesben állott. Egész biztosan számított arra, hogy eljön még az ő órája is. De azért nem sietette a dolgot, csak mindig velük volt és a vezérigazgató orrán pirosuló foltból olvasta ki, hogy hogyan is állanak az akciók.

Pataki legutóbb két gyönyörű orosz trapperrel hozta izgalomba a kedélyeket. Kitűnő állatok, gyönyörű két félvér, szinte rátermettek a Kricau-i első díjra.

A ráncosképu, kiélt magyar hallani sem akart azonban arról, hogy benevezze lovait valamelyik versenyre. Megengedhette magának, hogy a két nagyszerű paripát kocsijába fogja és pukkassza ismerőseit a Haupt-alléban. Flóra szívesen élvezte az ilyen kocsikázások szenzációját.

Senki sem értett úgy az orosz trapperek hajtásához, mint Risch Guido. Mikor már megszokták kissé, egész kezesek lettek és úgy mentek, hogy patkójuk szikrát szórt és a többi urkocsis kiejtette kezéből a gyeplőt a bámulattól. Kijönősen vasárnapoként... fél Bécs sorfaiat állt a Präterban és kibámulta két szemét, mikor a fogat a Lusthaus felé vágatott.

A kocsis-bravurok Flórának szólták és ő tudta is ezt.

De Risch Guido egy pillantással sem árulta el magát.

A száma-haju fiatalember volt az egyetlen, aki hónapokon keresztül szinte gúnyorosan viselkedett Flórával szemben. Még hosszú papírszopókás szivarját sem vette ki száijából, amikor, rendszerint igen rövid mondatokban, beszélgetett a nővel.

Kleemann Berta sértőnek tartotta magaviseletét.

De Flóra nevetett.

— Hagyd, — mondta harátnőjének, — az ilyen muszklieber nem ismer más, mint autóversenyt, vívást és evezősrekordot... az ilyen ember igazán nem számít. Ezek csak maguknak élnek...

Risch lassan odafordította fejét.

— Rólam van szó?

— Flóra habozás nélkül felelt:

— Hát kiről? Bizonyára nem a vezérigazgató ur sportteljesítményeiről beszélünk.

A férfiak nevettek.

Kint voltak a szabadban, a Konstantinuhügelén. A Präter hangulatának megfelelően igyekeztek viselkedni. Anekdoták, elmésségek hangzottak el, a hólé újra meg újra körbejárt. Virágos lányok közledelek. Bromberger három nagy kosár virágot vett és Flóra széke körül telehintette a földet ibolyával, jácinttal, gyöngyvirággal és rózsával, szinte elbástyázta illatos virágokkal.

Fleischler csendesen és engedékenyen mosolygott. Amióta a nőt korlátlanul a magának nevezhette, azóta gondatlanul élt és teljes lelki nyugalommal törhetett fejét a nagy üzleteken, amelyeket a Balkánon bonyolított le.

Néhány szót hangosan mormogott.

A vezérigazgató ur mindjárt belekapaszkodott és érdeklődött a tényállás iránt.

Rövid üzleti beszélgetés fejlődött.

Pataki elment új virágáros lányokat keresni. Nem akarta hagyni, hogy lefőzzék, mindenáron tul szerette volna licitálni Brombergert.

(Folyt. köv.)

ZSÁKI PONYVAI ZSINEGI SZALAY ÉS TÁRSA Subotica, Ciril Metod tér 20 (Lifka mozi mellett). Ajánl: lisztes, gabonás, kender, len és szalmazsákot, lenárukat, ponyvákat, pokrócokat, kender, NAGYBAN elnyűs áron. **KICSINYBEN**

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás

Szeretett kartársunk Prauda István pincér temetkezésén való impozáns részvételért ezúton mondunk köszönetet a n. é. közönségnek.

Jovanovics Zsarkó főpincér és kartársai

Broj: 2956/1925.

Dražbeni oglas.

Na osnovu odluke Gradskog Siročadskog stola broj: 2956—1925. objavljujem javnu dražbu, koja će se održati 14. avgusta 1925. pre podne u 9 sati (Gradska kuća II. sprat 87. vrata) na kojoj će se nekretnina to jest 80 lanaca zemlje pod Zobnaticom koje je svejina malodobnog Aleksandra i Stevana Varga Horgošti na 1925—1926. ekonomsku godinu pod zakup izdati, na koju se dražbeni oviim pozivaju.

Aspiranti imadu 10% od isključne cene pre početka dražbe u ruke siročadskog oca položiti. Dražbeni uslovi mogu se videti kod Jovana Živanovića z. siročadskog oca.

Subotica, 1. avgusta 1925. g.

Jovan Živanović z. siročadski otac

6451

Hirdetmény

Folyó évi augusztus hó 9-én d. e. 10 órákor irodámban nyilvános árverésen eladatik a II. körü Kumičićeva ulica 24. szám alatti ház s beltelek. Tkví szám: 14576. Árverési feltételek irodámban megtudhatók.

Subotica, 1925. augusztus 4.

Dr. Matijević Sztipan kir. közjegyző

6468

Felhívás

Subotican „Első Jugoszláviai Szülészeti Segélyegyesület” címen mindenkor leghumánusabb segélyegyesület alakul. Ezen egyesület azon nemes céllal indul, hogy tagjait, úgy az anyát, mint a születendő gyermeket a legmesszebbmenő segélyben részesítse.

Az egyesület 600 alapító taggal kezdi meg működését s az alapító tagok az alapszabályok jóváhagyása után jogosultak a segélyre.

Beiratási díj D. 20, esetenkénti pótdíj D. 15, ezzel szemben minden szülésnél D. 6000 segélyt fizet az egyesület.

Az alapítók ezúton is felhívják az érdekelteket, hogy ezen egyesület áldásos működését minél előbb megkezdhesse, jól jegyezzék meg a beiratkozási helyeket.

Beiratások eszközölhetők:

- Cérna Bália Jódraúz, Paja Kujundžićeva ul. 49.
- Volfram Pál főnökségében Lifka palota
- Mackó Ferenc dohánytörszede Zriunski trg 9.
- Kollár és Gabrić drogeria, Karadjordjev trg 3.
- Sümeđi Ferenc festő II. Mrazovićeva ul. 7.
- Polyvas József III. B. Sudarevićeva 76.
- Weisz Armin vegyeskereskedés III. B. Sudarevićeva 69.
- Vukov Lajos V. Krekova ul. 6.
- Garódi Mátyás IV., Harambašićeva ul. (Kis Hungária)
- Morvai Józsefné szülész, Ceska ul. 23.

Teljes tisztelettel az Alapítók

6537

NŐI IPARISKOLA SUBOTICA

A subotical női ipariskolába a beiratások augusztus 20. és szeptember 1 lesznek.

Jelentkezések a beiratkozásra d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óra között lesznek.

A beiratkozás az iskola épületében, Aleksandrova ul. 13. III. em. tartatik meg.

Kérjük a szülőket és gyámokat ezt tudomásul venni.

Subotica, 1925. augusztus 5.

A Subotical Női Ipariskola Igazgatósága

6514

Pályázati hirdetés

Keresünk soket előimádkozót. Szabad lakás üzemhelyiséggel. Fizetés meg egyezés szerint.

Novibecsei Izraelita Hitközség.

6521

HOTELPENSION ZELENIKA

keres azonnalra csakis jó családból való pedáns, munkaszerető **szobaasszonyt** (lehet kezdő is). Továbbá **szeptember 1-ig** elsőrangban főző nagyobb háztartásban **étkezési szakácsnét**. Kitűnő elbánás biztosítva, utiköltség négy hónapi szolgálat után megtérítjük. Referenciákkal ellátott megkeresések **Hotelpension Zelenika, Boka Kotorska** címre kéretnek.

6529

Tüzifa és faszén

Ajánlunk azonnali és későbbi szállításra

I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép bükk és gyertyánhasábfát, ugymint 2 éves száraz vegyeshasábfát, fűrészelt **darongfát** legolcsóbb napiárak mellett, vasúton esetleg hajón is szállítható

ROSTALT SZÁRAZ FASZENET szivógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR, OSIJEK

Desačina ulica 27. — Telefon 404.

Eladó egy három tonnás

„**MARTHA**” **TEHERAUTÓ**

teljesen használható és üzemképes állapotban, még nem használt új gumival, továbbá egy 1 éves

KÉT VAGON HORDKÉPESSÉGŰ

D E R E G L Y E

Ugy az autó, mint a dereglye bármikor megtekinthető. Kívánatra a legolcsóbb ajánlattal szolgál

Ifj. Schick Mátyás Fia Henrik sörnagykereskedő Torzsa

A fizikai munkások **2%-os adójának kezelésére** vonatkozó új, módosított

utasítás

megjelent és kapható:

Dojković i Petrovačkinál Vel.-Bečkereken

Ugyanott kaphatók a szükséges nyomtatványok:

Munkás-könyvecske Levonási-könyv Befizetési jegyzék

Valamennyi az adóügyi hatóságok előírása szerint.

6531

Szerb és német levelezésben **perfekt** könyveléshez is értő fiatalember vagy komoly, anyanyelvű felvételt

Dojković i Petrovačkinál

Vel.-Bečkereken.

Ugyanott felvételtik egy idősebb

komoly, önálló segéd

a férfidívat vagy könyv- és papír-áru szakmából és két tanonc, aki 1-2 középtisk. osztályt végzett.

Legolcsóbb **MOTOROK** legjobb Legtakarékosabb

Benzin, petroleum, szivógáz, nyersolaj (Semi Diesel) üzemre. Speciális hajómotorok 3—20 HP-ig. Gőzgépek, gőzkazánok, rezgőgépek, malom és daráló berendezések, 1 ár. Puch-féle motoros szántógép. Turbó-fecskendők és szerelvények **LEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK**

PETRÁSS LÁSZLÓ VELIKI-BEČKEREK

Geteova (Német) ulica 48.

Osers & Bauer motorgyár képviselője.

KELICO

Természetes gyümölcs szűrők:

Citrom, narancs, alma, eper, ananas stb. felülmúlhatatlan minőségben

a legkellémesebb és legolcsóbb **HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK**

KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szűrőgyár Módos (Jaša Tomić) Banat

KOVÁCSOK FIGYELMÉBE !!

Felsősziléziai garantált 7600 kalóriás **mosott szemcsés kovácsszén**, mely a pécsi szenet jóval felülmúlja jutányos áron kapható

Puhalák és Szeñti Subotica

Beogradski put és közkörház állomás melletti fatelepeken

Bonyhádról importált

1 és 2 éves **tenyésztikák, tinók és fajtisza bihari mangalica kanok** érkeztek.

Megtekinthetők bármikor a Palicsi uton Birkás-telepen levő bérelt istállóban.

S. AD. ENGL SUBOTICA

DETAIL JELAŠIĆEVA ULICA 2.

TELEFON 815

ENGROS PETROGRADSKA UL.

Bürkopp, Haid & Neu (Exzella)

világhírű varrógépek úgy ipari, mint családi használatra

H. Stoll & Co., Reutlingen

világhírű német kötőgépek (original „Links-links”) jugoszláviai főraktára

A SUBOTICAI MINTAVÁSÁRON KIÁLLITVA

UJ! Régi kalapjából újat csinál az ujonnan felállított és saját vezetéso alatt álló modern felszerelésű UJ! KALAPFORMÁZÓ MŰHELYÉBEN, BEER BÖZSI KALAPSZALON UJ!
Cara Dušana ulica 2. szám. — Vidéki megrendelések a leggyorsabban elkészülnek.

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Szombat-vasárnap

BIBLIA

A teremtéstől a királyok koráig

Csütörtök-vasárnap

MONTY BANKS
BUSTER KITON

előfőtanács a leg híresebb

komikus
MONTY BANKS
felléptével

FENEGYEREK

Amerikai burleszk felvonásban
izgalmas autósversenyekkel

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és emelés
kötészetes szöveg. Legtöbb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk
Kérdéshirdetésekre válaszbélyeg melléklendő.

Börgarnitúra kitűnő karban, olesón eladó. Paja Kujundzica (volt Veselény) u. 4. emeleten. 6317

Ui boroshordók, egyszer használt. 170 literig 550 literig, cca 20 hektó, olesón eladó. Szónyi János, vendéglős, Novibceei. 6497

Csinos kis ház eladó üzletnek, iparosnak is alkalmas és beköltözhető. Floriano-va 48. 6498

Értékesítő eladó (átadó) kevés árukészlettel. Érdeklődni Sombor, városháza alatt Miklósványi. 6499

Ház közel a centrumhoz, olesón eladó. Kérdezőkérdekek. Gümöleskiosok, esirkepiaci. 6497

Boroshordók, hatvan hektós és kisebbek, jókarban, olesóért eladó. Bővebbet: Földes rugáuzlet. 6511

Crnabara (Csóka mellett) község határában 58 határsztrális hold, melyből 50 szántó, 8 hold kaszáló, gazdasági épületekkel és lakással. Teljesen élő és holt füzereccsel együtt, több füzérbetű, esetleg örök áron is eladó. Érdeklődni: Krszticakies Ruvimál, Crnabara Staribcešu, Vilsonova u. ca 56. 6494

Daruvár-Creme (Kőrös melletti) használatra és az eredeti "Renée" Lillium-Creme nappali használatra a legideálisabb készítmények. Kapható mindenütt, ahol nincs a készítőnél, Blum (Hés) Gyógytár, Subotica, a főpostával szembe. 5594

Két mézkegyencémet bérbeadnám. János Bernát, István térszékház. 6378

KISS ZALOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zalogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi, női ruhán és téllakabátok, kabátok, fehérművek és minden más tárgyak állandóan olesón eladtnak. Subotica, I. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

45-60 HP Studebaker 6 üléses, kitűnő állapotban, teljes felszereléssel, gumikkal, olesón eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Dr. Szántó Miklós, Sombor. 6368

Beogradban 36.000 dinárért ház kemény anyagból 300 m telekkel 3 évi lefizetésre 12 % al ELADÓ Gradjevinska Banka Beograd, Terazije 3. 6320

Átköltözés miatt üzletem ideiglenesen Jevrejska ul. 6. alatt az udvarban jobbra van. Ugyanott egy használt, komplett portál, 2 lakattal, tükrövel, vasrúddal és napellenzővel nagyon olesón eladó. Vegel Henrik, Novi Sad, Jevrejska ul. 6. 6320

Alkalmi vétel! Háló-, ebédlő- és konyhabutorok, valamint különféle házfelszerelések ártételezés miatt eladók. Cím: Bohumilaj, Sombor, Tinajeva ul. 6. 6523

Rőföskereskedés árukészlettel és teljes berendezéssel Kulán, vasút utca sarkán, minden bérbeadható áron, kedvező fizetési feltételek mellett eladó Paczák József 2942

KÜLÖNFÉLE Legjobb hentesárak, friss husok, téli szarvas 70-80 dinár, viszonteladónak nagy árkedvezmény. Kereskedők és gazdák figyelmébe sózott és téli füstölt szalonna, legcselebb napiárban. Járé kapható. Szabadon-főce hentes- és mézárószület. Subotica, városháza épület. 6524

Teljesen kőbontó szobát keresek két 1-2 napi használatra. Címeket a kiadóba kérek. 6463

Üzletelviség a főposta mellett kiadó. Ugyanott boroshordók eladók. Cím Postanska ul. 5. 6515

SAJÁT KÉSZÍTMÉNYŰ ARANYLÁNC SZENDÉ. NÉL Alekandrova ul. 11.

Ui zongorák, pianók, csakis elsőrendű világmárkák. Leghosszabb lejárattal és lefizetésre kapható 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza 2942

Kiadó főpostán egyszobás udvari telviség, Dobanovác (Corda) u. 4. házimester. 6517

Gummibélyegző bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska u. 25. Megrendeléseket a Bácsmegeyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

HALASI UTON három szoba, két konyha, istálló és mellékhelyiségekből álló LAKÓHÁZ melyből két szoba, konyha azonnal elfoglalható 40.000 dinárért elköltözés miatt sürgősen eladó. Bővebb felvilágosítás Birkás i Drug telefonpénz Halaški put 37. 6518

RESTAURANT KOD TRI BRATA volt "Tri Šešira" Subotica, Knez Mihailova ul. Kelleme kórhelyiség! Izletes ételek és legjobb italok állandóan. Friss csobabacica ez rarnisa már délután kaphatók Naponta cigányzene! Havi abonnama 650 D. 6507

FOGLALKOZÁS

Zongoramestert keresetek Slavon-Brod Füst ételek tizlet. 6388

Főmelnár, ki a szakmában teljesen jártas, beszél szerbül, németül és magyarul, állást keres. Cím: Kater Jakab főmelnár, Bocka-Topola. 6473

Suche deutsches Fräulein zu meinem 2-jährigen Mädchen und 6-jährigen Söhnchen. Svoboda Kunst-mühle, Bamok. 6489

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROK

között legjobb a PUCH, IPPAG

KERÉKPÁR mely legolcsóbban nálam kapható. Mindennemű KERÉKPÁR alkatrészek, gumik stb. elismerten a legolcsóbb beszerzési helye Subotica. Okvetlenül győződjék meg árainról. Nagy javítóműhely

S. AD. ENGL ENGRO DETAIL Petrogradska ul. 3. Jelašičeva ulica 2. 1103

Onálló villanyszerelősegéd azonnal felvétetik Friedmannál, Paja Kujundzica u. 18. 6505

Villanyszerelőtanonc felvétetik, Vilhelm Pašičeva 2. 6512

JEGYGYÜRÜKET és menyasszonyi ajándékokat a legolcsóbban vásárolhat Ádám ékszerésznél Subotica, Rudičeva ulica 6. Sugár-ház. 3769

Kereskedősegéd, rőfös- és divatárú-üzletbe ajánlkozik szerb és magyar nyelv-ismerettel. Cím a kiadóban. 6510

Mirtuskötésben jártas leányokat jó fizetéssel felvesz Andrija Kramer, Sugár Béliánál. 6528

Házvezetőt keresek, ki minden házi munkát végez kis családnál. Mikuska István, Bengo Sudarevičeva ul. 25., Subotica. 6527

Egy tanuló (pikoló) fiút felvesz Sztipieci vendéglője. 6513

Asztalos-segéd állandó munkát keres. Bulei és fűhőbutor munkán, Vidékre is elmegy. Szíves megke-resest kétem a kiadóhiva-talba beküldeni »Szorgalmas« feligére. 652

Gyermekleány keresetek, Palics, régi szálló 22. 6516

ELADÓ házhelyek az új sand pátya közvellen köz-eleben. Érdeklődni lehet. ENGLER MÁTYÁSNAI VIII. Paja Dobanovácika ul. 73 (Corda Bódog u.) 413

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 20 HP kettes rendszerű gőzkegarnitúra, teljes felszereléssel, üzemi-képes, 14 éves. Kozkov Veliko, Oroslóvna. 6412

1 drb Clayton-Schutleworth húzatos lokomobil, 18 éves, teljesen jó és üzemi-képes állapotban eladó. Bővebbet »Pallas«, Paja Kujundzica ul. 4. 6205

Régi jóforgalmu borbély-üzlet elköltözés miatt eladó. Szerb nyelvommal szemben 2. szám. 6501

Eladó 60 fiókos fűszerállvány, egy fűző varrógép, egy közepnyiségű stráfkocsi és egy lóra való jó szerszám. Bővebbet: Lajčo Čerňaković úrgovac, Subotica kod Samice. 6504

Kisebb kassza eladó. Bővebbet Engel varrógépkereskedésben. 6490

Eladó 30 drb néhcsalád, Magyar János, Krsstur, Banat. 6496

KERJEN

CIPŐKRÉMET! GYÁRTJA: Prva Jugoslavska Kemična Fabrika D. D. NOVISAD.

ELADÓ 20 lánc szántóföld Zobnaticán a vasútállomástól 10 percnnyire. Bővebb felvilágosítást ad »PALLAS« Subotica Paja Kujundzica u. 4.

WEITZENFELD és TÁRSA Alapitva: 1902. Subotica Telefon: 190 Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városházpalota. Telep: Sental put

Mindenféle zsák, zsinagáru, tömlő és hevederek PONYVA ÚJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSÖN Butorszövetek, szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

Telephone 508. A Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje D. D. városi üzletében, Kostina ul. 1., a következő motorok kaphatók: 2 motor 1, 2 HP-es 1 motor 2 HP-es 1 motor 3, 5 HP-es 1 motor 5 HP-es Ajánljuk tisztelt fogyasztóinknak, akiknek motorra van szükségük, hogy megbeszéljenek hozzánk fordulni, minthogy nálunk állandóan vannak raktáron világhírű AEG motorok. Ezeknek a motoroknak semminemű ajánlása nincs szükségük, minthogy ezek elismerten a világ legjobb motorjai. Villamos világítási és motorszereléseket tökéletesen és olesón végzünk. Nálunk a legjobb árut legolcsóbb áron szerezheti be. SUBOTIČKA ELEKTRIČNA ŽELJEZNICA I OSVETLENJE D. D.

Betétek után magas kamatot fizet. Vesz és elad külföldi pénzeket.

KOVAČIĆ I DRUG SOMBOR bank és bizományi üzlet Sürgőnycim: KOVKO Telefon: 185. 6310

Kölcsönöket ad: Mezőgazdák-nak, iparosoknak és magán embereknek.